

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

LIBEREC 2010

LENKA KOLAŘÍKOVÁ

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA TEXTILNÍ

Studijní program: B3107 Textil

Studijní obor: Technologie a řízení oděvní výroby

Technologické řešení oděvů pro slavnostní příležitosti – svatební oděv

Technologic solution of clothes for ceremony purposes – wedding clothes

KOD/2010/06/20/BS

Vedoucí práce: Ing. Daniela Veselá

Rozsah práce:

Počet stran práce (bez příloh)	69
Počet očíslovaných obrázků (včetně příloh)	56
Počet grafů	3
Počet stran příloh	5

Zadání bakalářské práce
(vložit originál)

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum.....

Podpis.....

Poděkování

Od autorky patří upřímné poděkování všem, který ji pomohli vytvořit tuto bakalářskou práci. Paní Ing. Daniele Veselé, za nasměrování tím správným směrem, motivaci a poskytnutí užitečných rad. Paní Evě Zikmundové pro správné nasměrování v oblasti praktické části. Zaměstnancům ze salónu Inform, sídlícímu v Liberci, kteří ji velmi ochotně poskytli podklady pro vyhotovení dokumentace svatebních šatů. V neposlední řadě náleží velké poděkování její rodině a příteli, Pavlovi Rýdlovi, za velkou psychickou i finanční podporu a pochopení.

Anotace

Teoretická část této bakalářské práce začíná charakteristikou slavnostního oděvu a bližším přiblížením svatební módy. Poukazuje na typické prvky svatebních šatů. Popisuje historický vývoj svatebního oděvu až po současnost. Uvádí dnešní módní trendy na tento typ oděvu. Praktická část je věnována vytvoření podrobné dokumentace vyhotovení vybraných svatebních šatů, s jejich charakteristickými prvky. Tato dokumentace obsahuje technický nákres, popis, soupis operací a diagram montáže.

Annotation

The theoretic part this baccalaureate work begins characteristics of formal clothes and near approximation wedding fashion. It adverts to typical elements of wedding dress. It describes historical evolution of wedding clothes to present. It features today's fashionable trends upon this type clothes. The practical part is devoted to creation of detailed documentation execution choice wedding dress with their characteristic elements. This documentation includes technical drawing, description, list operation and diagram assembly.

Klíčová slova

Korzet, kostice, nevěsta, období, slavnostní oděvy, svatební oděvy, sukně, ženich.

Key words

Corset, whalebone, bride, period, formal clothes, wedding clothes, skirt, bridegroom.

Obsah:

Seznam použitých symbolů.....	8
Úvod.....	9
1 Slavnostní oděvy	10
1.1 „Black tie“ nebo „cravate noir“	10
1.2 „White tie“ či „cravate blanche“	10
1.3 „Cutaway“	10
1.4 Formal dress	10
1.5 Odpolední toaleta	11
1.6 Malá večerní toaleta	11
1.7 Velká večerní toaleta	11
2 Charakteristika svatebního oděvu	12
2.1 Svatební oděv pro ženy.....	12
2.2 Charakteristika svatebního oděvu muže.....	20
2.2.1 Společenský oblek.....	20
2.2.2 Žaket	21
2.2.3 Frak	23
2.2.4 Smoking	24
3 Historie svatebního oděvu	25
3.1 Svatební oděv v období starověku	25
3.2 Období gotiky (12. - 15. století).....	26
3.3 Období renesance (15. - 16. století).....	27
3.4 Období baroka (17 - 18. století).....	30
3.5 Svatební oděv v období 19. století.....	32
3.5.1 Svatební oděv v období empíru (1794 - 1815).....	34
3.5.2 Svatební šaty v období biedermeieru a romantismu (1815 - 1848)	35
3.6 Svatební šaty v období 20. století	35
4 Moderní svatební oděvy pro ženy	36
4.1 Svatební šaty v roce 2009.....	36
4.2 Svatební šaty v roce 2010.....	37
4.3 Nejžádanější svatební šaty.....	38
4.4 Mužský svatební oblek v dnešní době.....	39
5 Podrobná dokumentace hotovení vybraných svatebních šatů	40
5.1 Technický nákres	41
5.2 Stručný technický popis.....	43
5.3 Podrobný technický popis	43
5.4 Soupis operací šatů – plynulá montáž	47
5.5 Diagram montáže svatebních šatů	58
5.6 Soupis operací spodničky – plynulá montáž.....	60
5.7 Diagram montáže spodničky	63
Závěr	64
Seznam použité literatury	66
Seznam příloh	69

Seznam použitých symbolů

Seznam jednotek podle normy ISO 31

- mm – milimetr
- cm – centimetr

Seznam použitých zkratk

- atd. – a tak dále
- cit. – citováno
- L – líc
- PD – přední díl
- obr. – obrázek
- podlep. – podlepení
- R – rub
- šv. – švová
- tzv. – takzvaný
- viz – lze vidět
- vybav. – vybavování
- vyd. – vydání
- ZD – zadní díl

Úvod

Jistě si většina mladých dívek těší na den, až si budou moci obléknout krásné svatební šaty podle svých vysněných představ a jít uličkou k oltáři. Říká se, že je to jeden z nejšťastnějších dnů ženy. Pro muže je to samozřejmě také velmi důležitý okamžik v životě. Nestresují se ale tolik s výběrem svatebního obleku. Když už si nějaký pořídí, vydrží jim i několik let. Mohou ho kombinovat s různými doplňky a nosit i na jiné slavnostní příležitosti. Je vhodné investovat do kvalitního materiálu a vypracování obleku.

Je nutno si ale položit několik základních otázek. Chtěly by mít nevěsty na svatbě podobné šaty jako jejich matka, babička či prababička? Kolik času a peněz jsou ochotné věnovat na výběr svatebního oděvu. Přály by si ho v obchodě půjčit, koupit nebo si jej nechat ušít na zakázku? Zvládnou celou přípravu sami, nebo využijí služeb svatební koordinátorky? Líbila by se jim svatba s budoucím chotěm v klasickém, romantickém či historickém stylu? To vše jsou důležité otázky, nad kterými by se měly budoucí nevěsty zamyslet, než se pustí do přípravy samotné svatby.

Móda se stále vyvíjí. Lze se inspirovat v historii, v současné módě, v časopisech, módních přehlídkách, televizi nebo na webových stránkách internetu. V nabídce je nepřeberná škála variant oděvů.

Úkolem této práce bylo charakterizovat slavnostní oděvy, s podrobnějším zaměřením na svatební módu. Uvést, které svatební šaty dnes zdobí přehlídková mola. Popsat, jaké typické prvky se objevují na svatebním oděvu a čím je charakteristický. Jaké se používají materiály, způsoby zapínání, vyztužení, zdobení atd. Dalším bodem je přehled historického vývoje svatebního oděvu pro muže i ženy v jednotlivých časových obdobích.

Praktická část je věnována vytvoření podrobné dokumentace vyhotovení vybraných svatebních šatů. Obsahuje jak technický náčrtek a popis, tak i soupis operací, který je umístěn do přehledné tabulky s příložením obrázků a řezů jednotlivých operací. Dále je uveden také diagram montáže, který graficky popisuje průběh hotovení výrobku.

1 Slavnostní oděvy

Slavnostní oděvy se nosí na společenské události, kterými jsou například svatba, plesy, návštěva divadla, promoce atd. Je pro ně typický kvalitní materiál a zpracování. Na pozvánce by měla být vždy napsaná informace, o jaký typ akce se jedná. V následujícím rozdělení jsou vysvětlené anglické výrazy ze společenských pozvánek.

1.1 „Black tie“ nebo „cravate noir“

Anglický název „black tie“ v překladu doslova znamená „černá kravata“, čímž se myslí *smoking*. Je to výraz nejslavnostnějšího oděvu, který se uplatňuje na plesech, divadlech, premiérách nebo i slavnostních večeřích. Pánové by se v něm měli objevit ve společnosti až po 19 hod. [1]

1.2 „White tie“ či „cravate blanche“

V tomto případě se jedná o *frak*, který se nosí výhradně na večerní příležitosti. Hodí se na večerní svatební oslavy, galaplesy i, galapremiéry i audience u prezidenta. Jeho barva by měla být černá, ale v toleranci je i tmavě modrá. V dnešní době se nahrazuje spíše *smokingem*. [1]

1.3 „Cutaway“

Když se na pozvánce objeví slovo „cutaway“, jedná se o denní společenský oblek slavnostního typu a muži by měli přijít v *žaketu*. Jeho další variantou je malý společenský oblek „*stresemann*“, který se hodí na všechny slavnostní příležitosti jako promoce, obědy a zasedání slavnostního charakteru, koncerty, divadlo atd. Dnes již žaket není příliš v módě. Stále se ale ještě objevuje na svatbách. [1]

1.4 Formal dress

„Formal dress“ znamená večerní pánský černý nebo tmavý *oblek* s kravatou. Muži se v něm objevují na běžných společenských událostech. [1]

1.5 Odpolední toaleta

Jako odpolední toaletu si ženy oblékají kostým nebo jednoduché šaty. Halenka a sukně pro tuto událost není příliš vhodná. Muž partneru v tomto případě doprovází v obleku. [2]

1.6 Malá večerní toaleta

Ženy nosí jednoduché šaty kratšího střihu, s krátkými rukávy a nepříliš vyzývaným výstřihem. Pro jejich partnery je předepsaný tmavý oblek nebo smoking. [2]

1.7 Velká večerní toaleta

Ženy mají povolené si vzít dlouhé šaty s větším dekoltem a bez rukávů. Pokud nemají šaty ramínka, je vhodné je doplnit dlouhými rukavicemi. Klobouk do této společnosti v žádném případě nepatří. Pánové vyniknou ve fraku nebo smokingu. [2]

2 Charakteristika svatebního oděvu

2.1 Svatební oděv pro ženy

Když se řeknou svatební šaty, většině obyvatelstva se vybaví bílé dlouhé šaty se závojem. Existuje nepřeberné množství materiálů, z nichž se zhotovují. Nejčastěji se zhotovují z hedvábí, double saténu, organzy, krajky a tylu. Ani materiály jako taft, dupion, krep nebo šifon nejsou výjimkou. Na rozdíl od dob dávno minulých, jsou ty tyto materiály s příměsí umělých vláken, které šaty odlehčí, zajistí nižší mačkovost, jemnost a barevné odlesky. Pohyb v šatech je tak i přes velké množství spodniček snadnější, než například v období baroka či rokoka. [3]

Nejčastěji se šaty půjčují ve svatebních salónech, kde je k nim v nabídce i nepřeberné množství doplňků. V tomto případě by se cena pohybovala okolo 2000 až 15 000 Kč a někdy i více. Vždy záleží na složitosti střihového řešení oděvu, druhu použitého materiálu a na úrovni salónu. Je vhodné si šaty zarezervovat s dostatečným předstihem, nejlépe 6 měsíců předem. Další variantou je si svatební oděv koupit. V nabídce jsou od jednoduššího stylu kolem 3 000 Kč po luxusnější, pohybující se okolo desítek tisíc korun. Pokud si přeje mít nevěsta svatební šaty přesně podle svého vkusu a nezalíbily se jí žádné z nabídek, nejvhodnějším způsobem je si je nechat ušít na míru. Při jednodušším střihu by se peněžní částka pohybovala okolo 2 000 Kč, u složitějšího kolem desítek tisíc korun za jeho zhotovení. K tomu se zvlášť započítává cena materiálu, vycházející z jeho druhu a spotřeby. [4]

Nevěsta má oděv zdobený různými druhy doplňků. Nejznámější jsou například závoje, kloboučky, korunky, rukavičky, vlečky, různé přehozy, ozdoby, podvazky atd. V dnešní době se meze nekladou. Ukázka netradičního „doplňku“ je uvedena v příloze 4.

Střihové rozdělení ženského svatebního oděvu

Existuje velké množství střihových řešení svatební šatů. Už dlouhá léta platí pravidlo, že čím jsou šaty zdobnější, tím by měl být jejich střih jednodušší. Objevují se šaty přiléhavého, polopřiléhavého nebo volného střihu. Živůtek může být s klasickými ramínky, vedoucími kolem krku, spadající na ramena nebo zcela bez nich.

Podle ročního období se nosí různé délky rukávů. Při chladnějším počasí si nevěsta obléká šál, pelerínku, bolerko nebo kabátek.

Sukňová část bývá rovného, zvonového, kolového, polokolového nebo čtvrtkolového střihu s nepřeberným množstvím spodniček. Nosí se různé délky dolního kraje od krátkých, dlouhých až prodloužených do vlečky.

Ne každé ženě sluší její vysněný svatební oděv. Doporučuje se ho vybrat podle stylu postavy. Návod, jak zjistit, který druh oděvu se k dané ženě hodí, je k nahlédnutí v příloze 2.

Typy oděvů

- *jednodílné* – skládají se z halenkové a sukňové části, která může být:
 - střižená jako jeden celek
 - sestavená – sukňová a živůtková část je spojená pasovým švem
 - princesové – nejčastěji spojené podélnými členícími švy
- *dvoudílné* – halenková a sukňová část je střižená zvlášť (nejčastěji korzet a sukně)
 - linie pasu může být i zvýšená (tzv. “empírový styl”) nebo snižená
- *třídílné* – nejčastěji kostým, skládající se ze živůtku, sukně (kalhot) a saka (jednořadového nebo dvouřadového)

[5]

Charakteristické prvky pro dámské svatební šaty

Zapínání

Zapínání slouží pro dočasné spojení protilehlých částí oděvu pomocí zapínadla. [6] Zapínání svatebních šatů je nejčastěji umístěno v zadním středovém nebo i bočním švu. Usnadňuje načesané a nalíčené nevěstě se bez větších obtíží obléci do šatů.

Nejčastěji používané zapínání

- zdrhovadlo (dělitelné u korzetu, nedělitelné u šatů, nejčastěji skryté, plastové)
- šněrování – nejčastější varianta s kombinací se zdrhovadlem, možnost přizpůsobení více ženským postavám
 - dokáže obvod pasu stáhnout o 5 – 10 cm
- knoflíky – potahují se stejným oděvním materiálem, z jakého jsou zhotovené šaty

- háčky a očka – často se přišívají na spodní stranu živůtkové části zadního středového švu
- háky (obr. 1 a 2) – zhotovené z ocelového jádra a potaženy plastovou hmotou – mohou sloužit i jako ozdoba korzetu [7]

Obrázek 1 Korzetový hák [7]

Obrázek 2 Prohnutý korzetový hák [8]

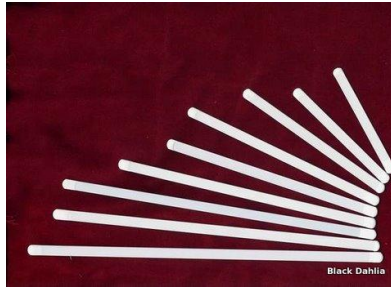
Kostice

Kostice slouží k vyztužení a vytvarování živůtkové části oděvu nebo jeho dolního kraje sukňové části. Jsou k dostání v metrážové či kusové podobě. Existují ploché nebo duté. Převážně se používají do korzetů, díky kterému se schovávají ženské nedostatky a naopak vyzdvihnou její přednosti. Záleží na materiálu, ze kterého jsou zhotovené. Kostice lze přišít na švovou záložku, plochu materiálu nebo je vsunout do tunýlků členících či bočních švů. Pokud se vkládají do obruby v dolním kraji, zajišťují se speciálním koncovkami.

Nejpoužívanější druhy kostic

- ocelové – metrážové (obr. 3)
 - ✓ nepřizpůsobitelný materiál s ocelovým jádrem, který je pro nositelku korzetu velice nepohodlný (není příliš vhodný pro začáteční nošení korzetu) [7]
 - ✓ vyšší hmotnost než ostatních kostic
 - ✓ při větším ohybu těchto kostic se nevracejí do své původní polohy
 - ✓ pokud působí na kostice vlhkost a naruší se ochranná vrstva nátěru, vlivem častého používání korzetu, mohou začít kostice rezivět
 - ✓ těmito kosticemi lze obvod pasu stáhnout až o 15 cm

[9]

Obrázek 3 Ocelové kostice (metráž) [7]

- ocelové – ploché, kusové (obr. 4)
 - ✓ používají se k vyztužení podprsenkové části
 - ✓ jsou zahnuté do půlkruhového tvaru
 - ✓ tuhé a nepřizpůsobivé
 - ✓ jejich konce jsou rozšířené a zakulacené

Obrázek 4 Kovové ploché kusové kostice [10]

- spirálové (obr. 5)
 - ✓ zhotovené z ocelového drátu
 - ✓ pružné, ale přitom pevné
 - ✓ drží tvar a nedoformují se ani při častém používání (jako například plastové)
 - ✓ pro nošení pohodlnější než klasické ocelové
 - ✓ těžké

[7]

Obrázek 5 Spirálové kostice z ocelového drátu [9]

➤ plastové (obr. 6)

- ✓ nejčastěji používané
- ✓ velice pružné, relativně pevné (pokud jsou od důvěryhodného dodavatele)
- ✓ pomocí speciální úpravy lze vyvinout pevné jádro a pružný plášť kostice
- ✓ neuškodí jim vlhkost ani chemikálie
- ✓ po dlouhodobém používání ztratí svůj původní tvar a přizpůsobí se tělu nositele
- ✓ menší hmotnost než kostice z oceli

[9]

Obrázek 6 Plastové kostice [7]

Doplňky k dámským svatebním šatům

Spodnička

Spodnička je spodní sukně, která slouží k vytvarování sukněvé části šatů nebo před poznačováním spodního prádla. Často je k ní našito několik vrstev naškrobeného tylu pro zvětšení objemu sukně. Objevují se spodničky s obručemi nebo kosticemi, které jsou vloženy do předem zhotovených tunýlků a dodávají jim tak zvonový nebo kupulovitý tvar. Nejčastěji se používají kovové nebo plastové kostice, jejichž konce se zajistí koncovkami. Počet obručí se odvíjí od požadavků zákazníka. Na obrázku 7 je uvedena spodnička bez obruče a na obrázku 8 se čtyřmi obručemi.

Obrázek 7 Tylová čtyřvrstvá spodnička bez obruče [11]

Obrázek 8 Třívrstvá spodnička s vložením čtyř obručí (2. a 3. vrstva je z tylu) [11]

Vlečka

Vlečka je prodloužený zadní díl sukně nebo šatů různých rozměrů, která se při chůzi vleče po podlaze. [6] Pro její snadnější manipulaci se k šatům připíná pomocí poutek, knoflíků, háčků a oček nebo patentek, které nejsou na oděvu vidět. Z bezpečnostních důvodů se její nositelce doporučuje chodit jenom popředu. V opačném případě hrozí uklouznutí. [12]

Rozeznávají se vlečky

- krátké – jejich délka sahá k zemi (viz obrázek 9)
- chrámové – dlouhé přibližně 1 m (viz obrázek 10)
- katedrální – delší jak 1 m (viz obrázek 11)
 - velmi dlouhou vlečku mohou pomoci nést družičky
- dvorské – pruh materiálu libovolné délky, připevněný od ramen nebo pod lopatkami

[12]

Obrázek 9 Krátká vlečka [13]

Obrázek 10 Chrámová vlečka [13]

Obrázek 11 Katedrální vlečka (nejdelší na světě) [14]

Svatební závoj

Slouží jako doplněk, který je neodmyslitelně spjatý se svatebními dlouhými šaty. Nevěsta si jím může zakrýt tvář nebo se jej může jen přichytit do vlasů. Nejčastěji se zhotovuje tylu, krajkoviny a jemných materiálu.

Druhy závoje

- velmi krátký – končí v úrovni ramen
- středně dlouhý – sahá do půlky zad
- dlouhý – sahá k zemi
- prodloužený do vlečky

[12]

Ozdoby svatebních šatů

U ozdob všeobecně platí, že méně je někdy více. Nevypadá příliš esteticky, když se ozdoby umístí na celý oděv. Je lichotivé, když se našijí či nalepí jen do živůtkové nebo sukňové části, popřípadě zapletou do účesu.

Nejpoužívanější ozdoby (obr. 12 – 19) a zdobící prvky

- krajky, lemovky, stuhy, mašle, textilní kytičky, nalepovací rozety, flitry, kamínky, korálky, perly, vyšívání a další jiné aplikace
- záhyby, řasení, vrapování, žabkování, podkasání,...

Obrázek 12 Krajka [10]

Obrázek 13 Stuha [10]

Obrázek 14 Mašle [10]

Obrázek 15 Textilní kytička [10]

Obrázek 16 Rozety [10]

Obrázek 17 Hladké flitry [10]

Obrázek 18 Lomenné flitry [10]

Obrázek 19 Perly [10]

2.2 Charakteristika svatebního oděvu muže

Ženich si může vybrat mezi pestrou škálou barev pro svůj svatební oblek. Od světlých odstínů až k tmavým. Pokud ale nezvolí frak, není černá příliš žádoucí. Oděv partnera nevěsty by měl korespondovat s jejími svatebními šatami. [15]

Frak či žaket je vhodný s kombinací velké bílé toalety nevěsty. Pokud zvolí nevěsta malou bílou toaletu, ženich by si měl obléci klasický pánský třídlílný oblek. Smoking je vhodný až pro večerní oslavu. V zimním období se nosí svrchník. [15]

V následujícím rozdělení jsou uvedené charakteristiky jednotlivých částí oděvu ženicha. Pokud svatba není pojatá v tradičním stylu, není třeba se těmito zásadami řídit. V příloze 3 jsou uvedené rady pro muže, které uvádějí, jaký typ postavy se hodí či nehodí pro daný oděv.

2.2.1 Společenský oblek

Oblek se skládá ze saka a kalhot stejné barvy a materiálu. Když přidáme i vestu, jedná se o třídlílný oblek. Ukázka je na obrázku 20 a 21. Nejčastěji se zhotovuje z jemné česané vlny, nebo s její příměsí s kašmírem, mohérem nebo hedvábím. Pro svatby se hodí jak tmavší barvy, tak i světlejší. Sako lze rozdělit na jednořadové nebo dvouřadové zapínání. Kalhoty jsou dlouhé. Barva vesty by měla odpovídat zbytku obleku. Barvě košile bývá pro ženichy často bílá nebo světlá. Odstín kravaty by měl vkusně doplňovat celý oděv. Ve výjimečných příležitostech se může sako kombinovat i s motýlkem či askotem. Jako doplněk se umísťuje kapesník do náprsní kapsy u saka. [17]

Mezi společenské obleky se řadí žaket, smoking, frak a sdružený oblek. [5]

Obrázek 20 Bílý oblek [18]

Obrázek 21 Černý oblek [18]

2.2.2 Žaket

Řadí se mezi pánský společenský oblek vhodný pro větší slavnosti, například šlechtické či královské svatby, diplomatické ceremonii nebo také významné dostihy v Anglii. Žaket se skládá z přiléhavého jednořadového žaketového kabátu, žaketových kalhot a vesty. Kabát je v pase přestřižený, zapínaný na jeden knoflík. Má uzavřenou lomenošovou fazónku, fazónové kraje se od pasové linie šikmo sbíhají do zadního dílu, kde končí v délce kolen zaoblením. V horní levé kapse kabátku je pro ozdobu umístěn lněný nebo hedvábný kapesníček a květina do klopy. Většinou se nosí žaket v černé, tmavě šedé nebo v tmavě modré barvě. Tmavě-šedé kalhoty jsou proužkované, bez manžet a lampas. Vestička se může nosit jednořadová či dvouřadová, bez fazónky, s perleťovými knoflíčky, v šedé či béžové barvě, z vlny nebo lnu. Nejlépe ale vynikne, když má jiný odstín než kabát. [5] Celý komplet doplňuje bílá či světlá košile s bílým odepínacím vyztuženým límcem a dvojítymi manžetami na manžetové knoflíčky. Dříve se nosil u košile frakový stojáčkový límec se zahnutými cípy a kolem krku askot. Dnes se objevuje spíše košile s ohrnutým límcem se šedivou, stříbrnou, černou kravatou nebo i černým zavazovacím motýlkem. Rozdíl mezi oběma variantami jsou vidět na obrázku 22 a 23. [17]

Jako obuv k žaketu se hodí černé elegantní boty. Neměly by chybět ani šle s koženými poutky, připínané ke knoflíkům na kalhotách. Celý vzhled podtrhne černý či šedý cylindr, šedé semišové i světle žluté jelenicové rukavice a hůlka. [17]

Obrázek 22 Stojáчковý límec, na krku uvázaný askot [19]

Obrázek 23 Žaket s kravatou [20]

2.2.3 Frak

Nosí se na významné večerní společenské akce a slavnostní svatby. Skládá se z frakového černého kabátu z jemné tkaniny, kalhot a vesty, jak je uvedeno na obrázku 24. Kabát sahá v přední části pod pás a budí dojem vesty. Má sakovou lesklou uzavřenou fazónku. Knoflíčky slouží pouze jako ozdoba. Frak se nosí rozepnutý a dává vyniknout vestě a náprsence košile. Přední kraje se rozestupují, v zadním středu vede dlouhý rozparek, vytvářející šosy až pod kolena. Frakové kalhoty jsou černé barvy, přiléhavého střihu, s vysoko posazeným pasem a bez manžet. Nejčastěji jsou s dvěma bočními černými lesklými lampasy, které opticky prodlužují postavu. Ke kalhotám by neměly chybět ani šle, které se k nim připínají pomocí knoflíků. Vesta ke fraku se nosí jednořadová, s výstřihem sahajícím skoro do pasové linie. Může být zhotovená například z bílého rypsu. Někdy se vyskytuje i ve smetanové či černé barvě. Na místo zadního dílu vesty může být lopatkový a pasový pruh, který se nejčastěji šije z téhož materiálu jako vesta. Někdy může být i celá vesta nahrazena širokým lesklým pásem. [5] Vše doplňuje bílá fraková košile s připínacím frakovým límečkem, který se skládá ze stojáčku s ohnutými cípy. Dlouhé rukávy košile mají jednoduché vyztužené manžety na manžetové knoflíčky. [17]

Mezi doplňky bezesporu patří bílý motýlek, černý cylindr, rukavice z jemné bílé kůže nebo bavlny. Černý svrchní kabát nebo plášť se vždy nosí přes frak

Obrázek 24 Frak [21]

2.2.4 Smoking

Zatímco ve 20. století byl frak nahrazen smokingem, nynější době převládá tmavý oblek s kravatou. Smoking je společenský vlněný oblek, sahající po sedovou linii, nejčastěji v černé barvě. Dále může být bílý, tmavě modrý nebo sdružený, kdy se kalhoty zhotovují z jiné barvy. Sako se používá jednořadové či dvouřadové. Od klasického obleku se smoking liší klopami s leskovkou či šálovou fazónkou a kalhotami s lampasy, ke kterým jsou připevněné šle pomocí knoflíčků. Na předním díle saka je umístěná dvouvýpustková kapsa bez patky a knoflíky potažené stejným materiálem jako klopky. Náprsní kapsu zdobí hedvábí nebo lněný kapesníček (viz obrázek 25) a klopku květina. [17]

Jako druhá vrstva se nosí černá vesta s hlubokým výstřihem ve tvaru U či V. Náhradou vesty by mohl být smokingový hedvábný pás v černé, tmavě modré nebo i vínové barvě, nejlépe v barvě motýlka. [17]

Košile ke smokingu je bílá, s náprsenkou, dvojitými manžetami na dlouhých rukávech a manžetovými knoflíčky. Límeček lze nosit i frakový. [17]

V zimní sezóně je celý oblek doplněn černým kabátem s klopami. Jako doplňky si lze vzít černý klobouk typu homburg a šedé semišové rukavice. [17]

Obrázek 25 Smoking [22]

3 Historie svatebního oděvu

Ne vždy se dá přesně odhadnout, jestli byl určený oděv zhotoven pro svatební příležitost či ne. V minulých stoletích se nosil na svatbu ten nejslavnostnější oděv. Jeho kvalita materiálu, zpracování a počtu ozdob se odvíjela o společenské vrstvy.

V následujícím rozdělení jsou vyzdvíženy typické slavnostní oděvy pro jednotlivé historické období.

3.1 Svatební oděv v období starověku

Jako svatební oděv si nevěsta nejdříve přes hrud' obtočila stuhy. Poté si přes ně oblékla bílé roucho, které bylo zdobené podle jejích finančních možností. Navrch se nosila bohatě řasená tzv. „*tunica recta*“, kterou si utkala samotná nevěsta na tkalcovském stavu (viz obrázek 26). Hlava se zdobila závojem *flammeum*, jehož barva byla horčicově žlutá. Po svatbě nosila žena místo tógy už jen tunicu, plášť zvaný *stola* a *pallu*. Vždy musela mít na veřejnosti zahalené vlasy závojem nebo obtočené stolou, aby vyjadřovala podřazenost a poslušnost svému nastávajícímu. [23] [24]

I ženich se ve svůj velký den oblékl do nejslavnostnějšího oděvu, jakým byla například tunika. Na hlavě měl zdobenou pokrývku a věnec. [23]

Obrázek 26 Nevěsta v tunice a závoji flammeum [24]

3.2 Období gotiky (12. - 15. století)

Gotický oděv nerespektoval přirozené proporce lidského těla. Pomocí vycpávek a členění se postava opticky prodlužuje a vzniká tak nový styl odívání. V módě bylo barevné rozlišení levé a pravé poloviny těla. Podle společenských vrstev se rozlišovala nákladnost a kreativnost oblékání. Postupem času se stával oděv zdobnější a rafinovanější. [25]

Svatební šaty pro ženy v období gotiky

Mezi základní šat patřil *cotte*, na kterém se nosil *surcot*, jak je vidět na obrázku 27. Zatímco vpředu sahá sukňová část k zemi, vzadu je prodloužena do vlečky. Rozšiřující se prodloužené trychtýřové rukávy, tzv. „pachy“, mohly mnohdy dosahovat až k zemi. Ukázka je na obrázku 28. Ve 14. století zdobil vrchní část těla krátký kabátek s kožešinou, bez rukávů, vpředu zapínaný na knoflíky a dírky. Vlasy zahaloval nejčastěji čepec *hennin* (viz obr. 29), závoj či jen rouška. [25]

Obrázek 27 Cotte a přes něj surcot [25]

Obrázek 28 Prodloužené rukávy – „pachy“ [25]

Obrázek 29 Čepec hennin [26]

Svatební oděv pro muže v období gotiky

Mužské odívání bylo zpočátku hodně zženštělé. Jako u žen se nosil *cotte* a *surcot* s dlouhými rukávy i bez nich, ale v užším provedení. K tomu punčochové kalhoty, připínané k pasu. [25] Ve 14. století nahradil šaty vypasovaný kabátec s rukávy *wams*, v předním kraji zapínaný na knoflíky a dírky. Doplněovaly jej tvarované přiléhavé nohavice. Za zmínku stojí i plášť *tappert* s rozšířenými, šunkovými, burgundskými vykrajovanými nebo v horní části nařasenými rukávy, či jen hluboko prohloubenými průramky. Další verzí plášťů byl *houppelande* a *šuba*. [25]

Mezi doplňky neodmyslitelně patřily dlouhé špičaté kukly, kapuce, barety i klobouky. Čím kratší byl kabátec, tím byla špička střevíce delší. [25]

3.3 Období renesance (15. - 16. století)

V tomto období končí gotika a začíná renesance, která vznikla ve 14. století v Itálii. Svou inspiraci našla v antice. Nastal tak konec vyumělkovaného oděvu a začátek přijímání lidských proporcí podle skutečnosti. [27]

Látky se zdobily hlavně motivy granátového jablka, které se postupem času zvětšovaly do větších rozměrů. Mezi další vzory patřily piniové šišky, hvězdice, fontánky a palmetové vějíře s květinovou vázou. Kombinovala se také hladká tkanina se sametem a červená barva se zlatou. [27]

Na začátku 16. století se začíná renesance objevovat i ve Francii a Anglii, avšak v každé zemi v trochu jiném stylu. Pro italskou módu byla typická uvolněná a nedbalá elegance, španělský styl zase vzbuzoval kvůli církvi v odívání důstojnost a naškrobenost. V Anglii se smísila německá a španělská móda a vznikl tak oděv ozdobený šperky, průstřihy, záhyby atd. V Čechách se zase ujala směsice německé, španělské a francouzské renesance. [27]

Svatební šaty pro ženy v období v italské renesance

Živůtková a sukňová část je oddělená. Oděv je nařasenější a uvolněnější. Ustupují rozměrné vlečky, velké čepce a nepřírozeně špičaté boty. Sukně se posunuje do pasové linie, kde je mírně nařasená a směrem k dolnímu kraji se rozšiřuje. Moderní byla nabíraná *košile*, u rukávu dvojitá. Vzbuzovala dojem mohutnějších ramen.

Na ni se nosil živůtek s hlubokým dekoltem, ke kterému se stužkami přivazovaly různé barevné rukávy s podélnými otvory, ze kterých vyčnívala kontrastní košile. [27]

Jako zdobící pokrývku hlavy nosily ženy *sellu*, což byl dvourohý čepec z hedvábí a závojem, pokrytý perlami a výšivkami. Dalším módním výstřelkem byl *balzo*, turban s baretem navrchu. [27]

Mužský svatební oděv v období italské renesance

Odívání u mužů je obdobné jako u žen. Také nosili *gorneu* a *tappert*. Vylepšenou verzí byl *giuberello*, vypodšívkový nebo lemovaný. Bílou košili už nenosili jen chudí venkované, ale i vyšší šlechta. Lišila se volnějším střihem, hustějším řasením a vrapováním, což mělo za následek vznik límce a manžet u rukávů. Dolní část těla byla oděna do tvarovaných punčochových kalhot, ke kterým byla v oblasti chodidla přidělaná podrážka. Hlavu zdobil baret, klobouk, čapka nebo toka. [27]

Svatební šaty pro ženy v období španělské renesance (16. století)

Španělský oděv byl opakem italského. Deformoval lidskou postavu, potlačoval ženské vnady a pokrýval ji od shora až dolů. To způsobilo vzpřímené tržení těla a důstojné vystupování. Silueta oděvu připomínala tvar dvou spojených kuželů, což mělo za následek zvýraznění širokých ramen a útlého pasu. Z toho pramenila vysoká náročnost a nákladnost střihu šatů. Šily se z tmavých, těžkých, tuhých a škrobených tkanin, posetých drahými kameny, krajkami, stužkami, prýmkami a výšivkami. [27]

Plochý korzet, vyztužený kosticemi nebo kovovými deskami, byl neodmyslitelnou součástí španělské renesance. Nosily se dlouhé úzké rukávy spolu se zdvojenými falešnými nebo rozšířenými rukávy. Krk zdobilo okružní, které dodávalo celkovému vzhledu důstojnost. [27]

V této době vznikla první *krinolína*, pokud se počítá sukně v Krétě. Sukňová část je připojena k živůtku, od pasu se trychtýřovitě rozšiřuje. Aby sukně držela daný tvar, vyztužovala se obručemi z kovu nebo ohebných větví, plstí, mořskou trávou a spodničkami. Z obruče *verdugo* dostala sukně název *verdugado*. Na slavnostních příležitostech nesměl chybět přehoz *bernia* s velkými průramky, který se aranžoval jako šerpa. [27]

Hlavu dam pokrývaly vysoké sametové klobouky. Mezi doplňky a ozdoby žen patřily bezpochyby vějíře, krajkované kapesníčky, stužky, krajky, perly, prsteny a na krku řetěz s drahokamem. [25]

Mužský svatební oděv v období španělské renesance

Dominují široká ramena v kontrastu se zužujícím pasem. Tyto požadavky splňovaly dvojité tvarované vycpávané kabátce, sbíhající se v dolním kraji do „husího břicha“. Mohly být s krátkými šůsky, dlouhými rukávy nebo jen v podobě vesty. K základnímu střihu bylo možné přinechat vycpávaný poklopec, který sloužil i jako kapsa na různé předměty. Jako spodní vrstva se nosila bílá košile, která zdobila oblast krku a dolní kraj rukávů. Krk zdobila okruží. [27]

Kalhoty, tzv. *plundry*, byly krátké, vycpávané, kulovitěho nebo hruškovitého tvaru. Tvořily je dvě vrstvy látek, z čehož povrchová část se skládala z nesešitých svislých pruhů a často byla kontrastní se spodní vrstvou (obr. 30). Doplněvaly je hedvábné bílé punčochy připevněné podvazky. [25]

Obrázek 30 Kabátec wams, na kuku okruží, kalhoty plundry (vycpávaný poklopec) [28]

3.4 Období baroka (17 - 18. století)

V některých zemích se zachovala španělská móda až do 17. století. Posléze ale přichází francouzská barokní móda, která byla ovlivněna 30 ti letou válkou. Svoji funkčností, pohodlností a elegancí předchází tuhou a škrobenou španělskou renesancí. Lidé se zbavují naškrobených bílých límců. [25]

Stoupá výroba hedvábí, sametu, krajek, prýmků a stužek, které jsou neodmyslitelnou součástí zdobení celého oděvu. Zní to až neuvěřitelně, ale na jednom obleku by dalo najít až pět set stužek či prýmků. [29]

Na trh se dostává nepřeberné množství velrybích kostic, které se používaly jako výztuhy do korzetů. [29]

Na konci 17. století se začínaly rozvíjet krejčovství, které se specializovaly na obleky šité na míru nejen z hedvábí, ale i z brokátu, sukna a sametu. [29]

Svatební šaty pro ženy v období baroka

Zatímco v raném baroku je v módě vínová, hnědá a tmavě modrá barva, tak ve vrcholném se uchylují spíše ke světlejším barvám, zato ke stále bohatšímu zdobení. [25]

Základem vrcholného baroka byl korzet, který měl za úkol zeštíhlit pas a vytvořit lichotivé křivky ňader. Navrch se nosil živůtek s velkou hlubokou oválnou dekoltáží, v pasové části zužující se do „husího břicha“. Rukávy byly úzké nebo balónového tvaru. Od loktu se dále přišívaly kaskádovité volánky či manžety. Sukňová část s vlečkou se skládala ze dvou vrstev. Pěkný kopulovitý tvar jí zajišťovala kovová konstrukce pod ní. Celý šat byl ozdoben stuhami, mašlemi a krajkami. Mezi dámské doplňky patřily například kožešinové límce, nezbytné vějíře, kapesníčky a ozdobná hůl. [25]

Mužský svatební oděv v období baroka

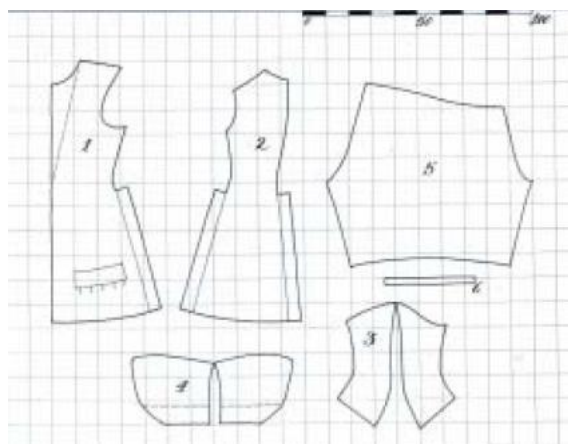
Ujímá se kavalírský styl *á la mode*, který má vojenské prvky v elegantním a zdobeném stylu s náročnějším střihem. [29]

Jako nejspodnější oděv nosili muži objemnou volnou košili, která zdobila prostřižené rukávy kabátce. Její neodmyslitelnou součástí byl ležatý, čtverhranný, řasený, či plihý límec. Dolní kraje rukávů byly zapraveny manžetami, které kopírovaly styl límce. Novinkou se stala *kravata*, která zatím měla jen podobu stužky. Další ozdobou bylo *žabó*, nabírané jemné plátno či krajka, které krylo zapínání u košile. [29]

V raném baroku se přes košili nosil volný krátký kabátec *wams* s rukávy, zapínaný na knoflíky a dírky. Později ve vrcholném baroku se přidala vatovaná vesta s užšími rukávy, často dlouhá až po kolena, zapínaná na knoflíky. Přes ni se nosil kabátec stejné délky jako vesta, zvýrazňující ramena, hrudník a pas. Jedná se o tzv. *justaucorpe*, který je zobrazen na obr. 31 a jeho střih na obrázku 32. Objevují se u něj i šosy, které mají rozparek bočním a zadním středovým švu. [25] Navrch se nosil plášť bez rukávů, krátkého, dlouhého střihu nebo ke kolenům. Jeho funkce byla hlavně reprezentovat. Často byl zapínán asymetricky, jen na jedno rameno. [29]

Obrázek 31 Ludvík Alexandr de Bourbon, ve dvorském kabátci justaucorps [29]

Obrázek 32 Střih kabátce justaucorpsu a kalhot (1. PD, 2. ZD, 3. rukáv, 4. dvojitá manžeta, 5. kalhoty, 6. manžeta kalhot) [29]

Kalhoty jsou oproti renesanci měkčí, poddajnější a prodloužené ke kolenům. Z počátku se nosili široké, nabírané s vysokými botami a ozdobnými manžetami. Rozdíl jednotlivých oděvů je zobrazen na obrázku 33. Ve vrcholném baroku se jejich tvar stále zužoval a prodloužil těsně pod kolena. Nazývaly se *culotte*, u nás známé jako *pocivice*. Na zadním dílu byly dírky, kterými se provlékala tkanice pro utažení kalhot v pase. Součástí kalhot je méně výrazný dvojitý poklopec, zapínající v pase. Nesmějí chybět ani hedvábné punčochy připevněné podvazky, jejichž barva často kopíruje odstín oděvu. Obouvali se do kožených uzavřených střevíců s vysokým podpatkem a hranatou špičkou, ozdobené různými sponami. [25] Jako nezbytný doplněk sloužil široký klobouk s krempou zdobený peřím, nazývaný *respondent*. [29]

Obrázek 33 „Silueta mužského oděvu ve 30. letech 17. století v Německu, Francii a Holandsku“ [29, str. 43]

3.5 Svatební oděv v období 19. století

Po francouzské revoluci se oděv stříhově zjednodušil, korzet a krinolína ustupují do pozadí. Barvy červená, modrá a bílá se staly symbolem revolučního odívání. Na košili se nosila *karmaňola*, což byla krátká kazajka s přeloženým límcem. Dále pruhovaná vestička a stužková kokarda. Muži se pyšnili dlouhými volnými pruhovanými kalhoty, tzv. *pantalony*. Ženy zase polodlouhou širokou sukní. [25]

Nevěsty z vyšší společenské vrstvy měly svatební šaty ušité hlavně z hedvábí, saténu, mušelínu, tylu nebo z krajky. U chudších vrstev to bylo tak, že se ve sváteční dny a na svatbu nosily například modrotiskové zástěry lícní stranou nahoru, zatímco ve všední dny naruby. Běžné praní by vůbec nesnesly, nebo by vybledly. [3]

Bílé šaty se závojem, jak je známe my, se začaly nosit až v 19. století. První jejich nositelkou byla královna Viktorie. Teprve roku 1840 se začaly oficiálně nosit bílé šaty jako svatební. Zatímco předtím byla tato barva považována za smuteční, nyní je symbolem nevinnosti, panenství a čistoty. Koncem 19. století se začaly nosit výstřednější svatební šaty, které se pyšnily bohatou barevnou škálou barev. O modrých obřadních šatech se říkalo, že po nich bude mít nevěsta samé modřiny. Hlavu už nezdobila jen čepce, klobouky, ale začaly se šít i ručně šité závoje. Ukázka svatebních šatů 19. století je na obrázku 34 a 35. [3]

Obrázek 34 Svatební šaty
v r. 1833 [30]

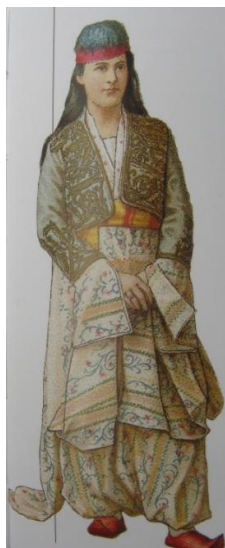

Obrázek 35 Svatební šaty
v r. 1833 [30]

V Turecku nosila nevěsta svrchní tuniku *entari*, která byla v přední části rozhalená. Pod ní se oblékaly kalhoty *šalvâr* a košile. Jako doplněk sloužila vyšívaná vesta *mintan*, která je vidět na obrázku 36. Celý vzhled podtrhuje plastická výšivka s pruhy nebo květinovými motivy. [24]

Pro norskou nevěstu v 19. století byl typický ženský svatební kroj. Skládal se z 2 vrstev šatů. První byla s dlouhými úzkými rukávy a přes ni velmi zdobené šaty bez rukávů (obr. 37).

Dominovaly barvy jako bílá, červená, zlatá, stříbrná atd. Nezbytnými doplňky byly stříbrné a zlaté šperky. Byly tradiční pro svatební příležitosti, z důvodu zahrnutí bytostí z podsvětí.

Obrázek 36 Turecká nevěsta v tunice, kalhotách šalvár a vestě mintan [24]

Obrázek 37 Norská nevěsta ve svatebním kroji [24]

3.5.1 Svatební oděv v období empíru (1794 - 1815)

Nosila se francouzská košile s krátkými rukávy *chemize*, která byla obdobou řeckého chitónu. Pas se posunul na podprsí linii, odkud se směrem dolů sukňová část rozšiřovala až na zem. Živůtek svým hlubokým dekoltem odkrýval část poprsí a ramen. Chimize se šil z jemných průsvitných materiálů. Jeho doplňkem byla tmavá kašmírová šála. [25]

Postupem času se dámský oděv zhotovoval z látek ze širší dostavou, menším dekoltem, stojatým límcem a delšími rukávy. Mezi nezbytné doplňky patřily například dlouhé rukavice, vějíře, závoje, turbany, čepce atd. [25]

Mužský oděv se skládal z fraku a vesty. Doplněvaly je úzké kalhoty *pantalony* s vysoko posazeným pasem, upevňované na šle. Oblast krku doplňoval nákrčník složený ze šátku. Jako doplněk nesměl chybět cylindr, dvourohý nebo plstěný klobouk a rukavice. [25]

3.5.2 Svatební šaty v období biedermeieru a romantismu (1815 - 1848)

Obrázek 38 Svatební šaty v romantismu [25]

V této době se mísila jednoduchost s elegancí. Šilo se z hedvábných i vlněných tkanin s károvými vzory. Opět se vrací korzet zdůrazňující vosí pas. Přes něj se oblékal živůtek s širokým oválným dekoltem, odhalující ramena. Nízko posazené široké nabírané rukávy se zdobily jako u dekoltu krajkami a výšivkami. V pase nabíranou bohatou zvonovou sukni zajišťovaly spodničky a vycpávky. Šaty doplňovaly bílé nebo tělové punčochy, rukavice, vějíře, přehozy, kožešínové boa a čepcové klobouky. Dámský styl odívání je na obrázku 38.

[25]

Mužský oděv se skládal z košile, tmavého fraku a kalhot. Doplněval ho vysoký cylindr *chapeau claque* a rukavice. [25]

3.6 Svatební šaty v období 20. století

V období před první světovou válkou byla v módě šedá toaleta doplněná perlami. Důsledkem válek nebyly finance na velkolepé drahé oděvy. Zatímco v 1. světové válce se nosily kostýmy prostšího vzhledu, s rukavičkami a kulatým kloboučkem, ve 30. letech 20. století se uchytily večerní šaty v romantickém styl. V období 2. světové války si ženy oblékaly polopřiléhavé kostýmky s vycpanými rameny, doplněné kloboučkem a závojem. [31]

Černý, popřípadě tmavý žaket, kytici v klopě, buřinku a rukavice nosili muži až do 2. světové války. [3]

Požizovací cena svatebních šatů nebývala a ani v nynější době není nejlevnější záležitostí. Proto se dříve tyto šaty často po splnění svého účelu přebarvovaly, modelovaly a přešivaly na společenské šaty. Ve 40. a 50. letech 20. století se v oblasti Slovák ze svatebních šatů šily peřinky do dětských kočárků. [32]

4 Moderní svatební oděvy pro ženy

Každý rok módní návrháři vytvářejí nové variace svatebních šatů a jejich doplňků. Ne všechny se ale hned stanou módními. Záleží to na lidské populaci, co se ujme a co ne.

4.1 Svatební šaty v roce 2009

V tomto roce byl moderní vypasovaný korzet se sníženou pasovou linií, který je zobrazen na obrázku 39. Sukňová část byla rozšířená a nabíraná. Její objem se ale stále zmenšoval. Nejoblíbenějšími šaty této sezóny jsou empírové nebo antické řešené střihy, nejčastěji zhotovené z lehkých materiálů jako šifon, organza a mušelín. Znovu jsou v oblibě závoje. [33] Nejkrásnější svatební šaty roku 2009 jsou podle publika zobrazeny na obrázku 40.

Bílé svatební šaty vyniknou s přidáním lesklých materiálů a barevné stužky kolem pasu. Další barevnou variantou jsou šaty ve žluté, oranžové, fialové i pověřivě modré. [33]

Obrázek 39 Svatební šaty v roce 2009 (snížená linie pasu a bohatá tylová sukňě) [33]

Obrázek 40 Nejkrásnější sv. šaty r. 2009 (získaly cenu publika v 11. ročníku soutěže módních návrhářů [34])

4.2 Svatební šaty v roce 2010

V roce 2010 se kombinují prvky elegantního romantismu s praktičností, kvalitními materiály, doplňky a zpracováním. V módě jsou přiléhavé šaty s délkou ke kolenům nebo i ještě výše, podobně jak je zobrazeno na obrázku 41. Nosí je zejména nevěsty, které se nevžívají poprvé, nejsou nejmladší nebo se neztotožňují s „princeznovskou módou“. [35] Trendy jsou i šaty s vypasovaným živůtkem bez ramínek a sukňovou částí ve tvaru A.

Nejčastějšími materiály pro tuto sezónu je šifon, hedvábí, tyl, double satén, organza, krajka a krajkovina. Do módy přicházejí metalizované textilie a metalizované stuhy. Šaty zdobí především ozdoby jako květinové aplikace, perlové výšivky na živůtku, stuhy, mašle, drobné perleťové knoflíčky, korále a dokonce i peří. Někde se mohou objevit i prvky drapování a řasení. [35] [36]

Stále je trendy bílá barva, ale už není jediná. Odstíny se střídají podle ročního období. V jarním a letním období se například objevují barvy champagne, světle žlutá, pudrová, korálová, zlatá, stříbrná, světle liliová i tyrkysově modrá. V chladnější podzimní a zimní sezóně se nosí zas odstíny s nádechem do červené, fialové, mocca, kovově modré nebo zelené. [35] Hitem sezóny je černá, rudá a sytě oranžová barva. [37]

Obrázek 41 Moderní sv. šaty v roce 2010 [35]

Obrázek 42 Nejkrásnější sv. šaty r. 2010 [34]

4.3 Nejžádanější svatební šaty

Ať móda diktuje cokoliv, stále jsou nejoblíbenější tzv. „princeznovské“ svatební šaty. Důkazem toho je soutěž o nejkrásnější svatební oděv. Vyhrály bílé šaty s vypasovaným živůtkem, hlubokým výstřihem a dlouhou širokou vrstvenou sukňovou částí (viz obr. 42). Závoje a vlečky pro tuto sezónu se nosí spíše v kratších délkách.

Módní návrháři hledají inspiraci v historii. [38] Ceny jednoduchých svatebních šatů, od módního návrháře, se pohybuje okolo 20000 až 60000 Kč. [15]

Typy svatebních šatů inspirované v historii

- **Biedermaierovské** (obr. 43) – kontrast vypasovaného korzetu a bohaté sukně vytváří romantický dojem

[38]

- **Empírové** (obr. 44) – typické je pro ně členění v podprsní linii nebo zvýšený pas
 - působí něžným a mladistvým dojmem
 - sukňová část je rozšířená

[38]

- **Secesní** (obr. 45) – po sedovou nebo kolenní linii je živůtek přiléhavý, poté se sukňová část zvonově rozšiřuje

[38]

Obrázek 43
Biedermaierovský styl
sv. šatů [38]

Obrázek 44
Empírovský styl
sv. šatů [38]

Obrázek 45 Secesní
styl sv. šatů [38]

4.4 Mužský svatební oblek v dnešní době

Dnes se nosí převážně tmavý pánský oblek s bílou košilí, kravatou nebo motýlem. Kapesníček, který barvou kopíruje kravatu, se vkládá do levé náprsní kapsy. Pokud byste chtěli zvolit bílou variantu, byl by to bílý smoking s košilí, šalovým límcem a lemovkou téže barvy. K tomu lze kombinovat kravatu či vázanku. Na honosnější větší svatby se hodí frak nebo žaket. Oblek a la Stresemann patří mezi nejznámější. Skládá se z černého jednořadého saka, kalhot s šedým proužkem, jednořadé světle šedé vesty s bílou košilí a stříbřitě šedou nebo červenobílou kravatou. Celkový vzhled doplňuje černý plochý klobouk. [3]

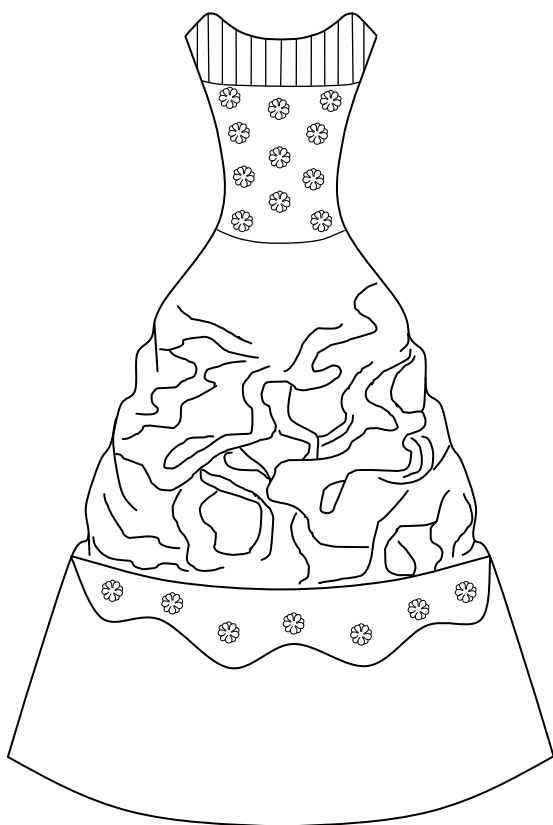
5 Podrobná dokumentace hotovení vybraných svatebních šatů

Pro svatební šaty, zobrazené na obrázku 46 a spodničku je vypracovaná podrobná dokumentace hotovení, která zahrnuje *technický nákres*, *technický popis*, *soupis operací a diagram montáže* (graf 1 - 3). Bližší přiblížení těchto technických pojmů je uvedeno v příloze 1. Níže uvedené šaty jsou k zapůjčení v Liberecké salónu Inform.

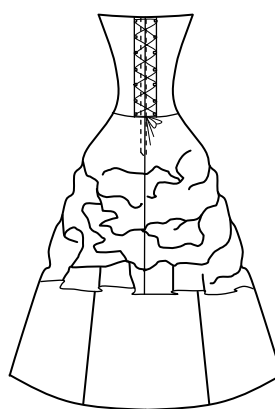

Obrázek 46 Svatební šaty ze salonu Inform [39]

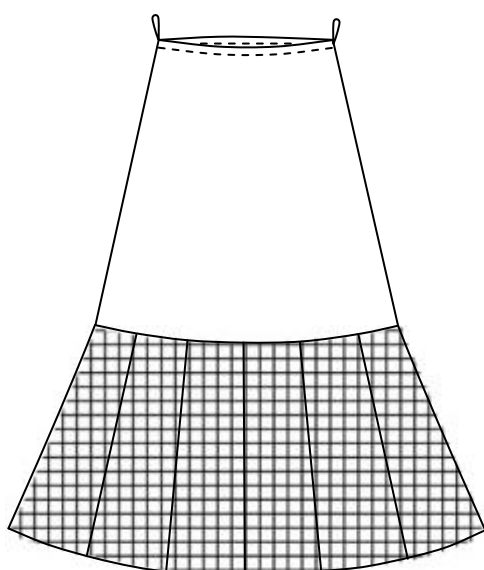
5.1 Technický nákres

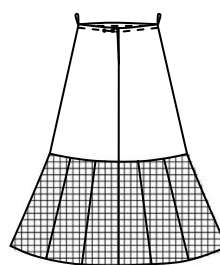
Obrázek 47 Čelní pohled svatebních šatů
v měřítku 1:10

Obrázek 48 Zadní pohled
v měřítku 1:20

Obrázek 49 PD spodničky s vložením obruče
do dolního kraje

Obrázek 50 ZD spodničky
s vložením obruče do
dolního kraje

Obrázek 51 Detail PD korzetové části sv. šatů [39]

Obrázek 52 Detail zapínání ZD korzetové části [39]

Obrázek 53 Detail háčku a očka na ZD 3. vrstvy korzetové části [39]

Obrázek 54 Detail sukňové části sv. šatů z čelního pohledu [39]

5.2 Stručný technický popis

Na obrázku 47 a 48 jsou zobrazeny korzetové podšité svatební šaty členěné v podprsní části, podpasové a kolenní linii. Korzetová část je přiléhavá a skládá se ze tří vrstev materiálu. Široká sukňová část kolového střihu je se čtyřmi spodničkami. Zadní díl šatů má středový šev, ve kterém je vypracovaný podkrytový rozparek na zdrhovadlo, pro usnadnění oblékání. V zadním princesovém členění korzetové části je umístěno šněrování pro lépe padnoucí šaty.

Pod svatební šaty, uvedené v technickém nákresu, se nosí spodnička, do jejíhož dolního kraje se vkládá kostice pro vyztužení, stabilitu zvonového rozšíření a dodání plnějšího tvaru. Přední díl spodničky je uveden na obrázku 49 a zadní díl na obrázku 50.

5.3 Podrobný technický popis

Šaty jsou členěné v podpasové linii na korzetovou (tvořená třemi vrstvami materiálu) a kolovou sukňovou část (ze čtyř vrstev). V následujícím rozdělení jsou zvlášť popsány korzetové a sukňové díly všech vrstev. Sukňová spodnička je popisována jako jeden celek.

Korzetová část – 1. vrstva

Korzet je zhotoven z povrchového materiálu. Přední díl je členěn v podprsní rovině na podprsenkový a spodní díl. Podprsenkový díl je tvarován pomocí záhybů a je bodově přichycen k 2. vrstvě korzetu. Na spodním dílu korzetu je po sešití živůtkové a sukňové části nalepená květinová krajovaná aplikace, jak je vidět na obrázku 51. Výstřihový kraj 1. a 2. vrstvy je začištěn pomocí 3 vrstvy korzetového dílu.

Korzetová část ZD je tvarována pomocí podélného členění, ve kterém je umístěno 7 párů provázkových poutek pro šněrování. V zadním středovém švu všech vrstev je zhotoven podkrytový rozparek na zdrhovadlo, který končí v sedové rovině sukňové části. Zdrhovadlo je všité mezi 2. a 3. Nákrýtkový rozparku je prošitý v šíři 12 mm a podkryt 1 mm od kraje. Detail zapínání je vyobrazený na obrázku 52.

Korzetová část – 2. vrstva

Korzetové část je z povrchového materiálu a je celoplošně vyztužena na PD i ZD. Přední i zadní díl je tvarován pomocí podélného členění. Boční a členicí kraje korzetu 1. a 2. vrstvy jsou sešité dohromady. Na rubní straně členících a bočních švů jsou našité 10 mm umělohmotné kostice, v polovině šířky švových záložek.

Korzetová část – 3. vrstva

Korzetová část je tvořená z podšívky. Přední i zadní díl je tvarován pomocí podélného členění. V bočních švech jsou mezi 2. a 3. vrstvou výstřihového kraje všítá provázková poutka pro zavěšení na ramínko. Výstřihový kraj je prošitý od okraje podkrytu do místa nástřihu u nákrýtové části s odklopením 1. a 2. vrstvy. Vzniklý otvor nákrýtu ve výstřihovém kraji je spojen pomocí ručního šití. Na podkrytu rozparku u výstřihového kraje je z rubu našité očko a na nákrýtu háček (viz obrázek 53). Na levém středním zadním korzetovém dílu je bodově našitá etiketa.

Sukňová část – 1. vrstva

Kolová sukňová část je z povrchového materiálu. Je členěná v kolenní rovině na vrchní a spodní díl, mezi který je v přední části všitý vyšívaný střední sukňový díl z organzy, široký v nejširší části 200 mm. Detail sukně je uveden na obrázku 54. Vrchní část sukně je dále členěná v zadním středovém švu, kde navazuje podkrytový rozparek z korzetové části, který končí v sedové rovině. Do místa horizontálního členění je sukňová část našasená a přichycená pomocí bodového sešití prvních dvou vrstev dílů. Dále pokračuje bez našasení. Spodní sukňový je v zadní části vertikálně členěn na 3 díly.

Sukňová část – 2. vrstva

Kolová sukňová část je z podšívky. Má zadní středový šev, kde se podkrytový rozparek řeší stejně jako u 1. vrstvy sukňové části. Zdrhovadlo je všité mezi 2. a 3. vrstvou sukně.

Sukňová část – 3. vrstva

Kolová sukňová část je horizontálně členěná na sedlo a spodní sukňový díl. Sedlo, zhotovené z podšívky, je dále členěné zadním středovým švem, ve kterém je podkrytový rozparek končící v sedové rovině. Spodní sukňový díl je tvořený z tylu pro větší objem dolní části trupu. V předním, zadním středu a na bočních krajích jsou rozparky, vytvořené zahnutím švových záložek do rubní strany.

Sukňová část – 4. vrstva

Kolová sukňová část, tvořená z podšívky. Má zadní středový šev, řešený stejně jako u předchozích vrstev.

Dolní okraje všech sukňových částí

Všechny dolní okraje sukňových spodniček, kromě spodního tylového dílu, jsou obnitkovány. Dolní koncová záložka sukňové části 1. vrstvy je zapravená pomocí oboustranné lepicí pásky jednoduchým začištěným obrubovacím švem.

Švové záložky šatů

Okraje členících, bočních, předních a zadních středových švových záložek sukňové části jsou zapravené obnitkovacím stehem, s výjimkou horizontálních členících okrajů sukňové části 1. vrstvy. Všechny dolní okraje sukňových částí jsou obnitkovány.

Sukňová spodnička

Sukňová část spodničky, zvonového střihu, je zhotovena z podšívkového materiálu. Je členěna zadním středovým švem, v kterém je od pasového kraje 150 mm dotykový rozparek. V místě kolenní linie je k podšívice z lící strany našitý tylový sukňový díl přeplátovaným švem se složením levosměrných záhybů po obvodě z tylu. Je členěn pouze v předním a zadním středovém švu. Pasový okraj je zapraven pomocí jednoduchého začištěného obrubovacího švu s vložením pruženky v místě bočních švů, široké 15 mm. Na rozparku pravého pasového kraje je z rubní strany našité provázkové zapínací poutko a na levém kraji jsou z lící přišity dva knoflíky, vzdálené od sebe 30 mm.

Dolní okraj podšívky je začištěn jednoduchým začištěným obrubovacím švem s nedošítim 20 mm v zadním středovém švu. Do vzniklého tunýlku se navleče kostice pro vyztužení a stabilizaci tvaru sukně. Její konce se zajistí se koncovkami na kostice. V zadním středovém švu podšívky, 40 mm nad dolním krajem, je hustým klikatým stehem našité tkané poutko pro zavěšení.

Švové záložky spodničky

Pasové okraje sukňové spodničky jsou zapravené obnitkováním. Okraj koncové záložky podšívkové spodničky je obnitkovaný.

Použité oděvní materiály

Povrchové materiály: 1) taftová tkanina (bez vzoru)

2) organzová tkanina (vyšívaná)

3) tylová tkanina

Podšívkový materiál: 100% polyesterová tkanina (bez vzoru)

Výztužná vložka: tkaná výztužná lepivá vložka

Textilní příprava: nitě, provázková poutka, tkaná poutka, provázkové šněrování, květinová aplikace

Technická příprava: plastové ploché kostice na vyztužení korzetu, plastové duté kostice na vyztužení dolního kraje spodničky, koticová koncovka, zdrhovadlo do zadního středového švu šatů, háček a očko, 2 knoflíky

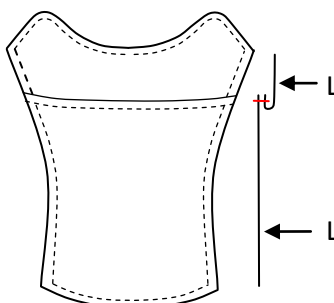
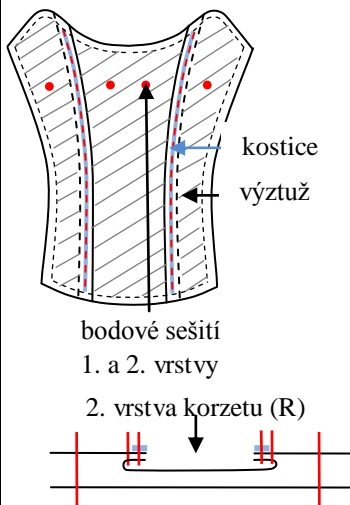
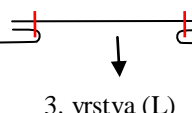
Strojní vybavení

- kontinuální podlepovací stroj
- jednojehlový šicí stroj s vázaným stehem
- jednojehlový šicí stroj s vázaným stehem a ořezem
- obnitkovací stroj
- elektroparní žehlička
- elektrická žehlička
- polštář elektrickou žehličku

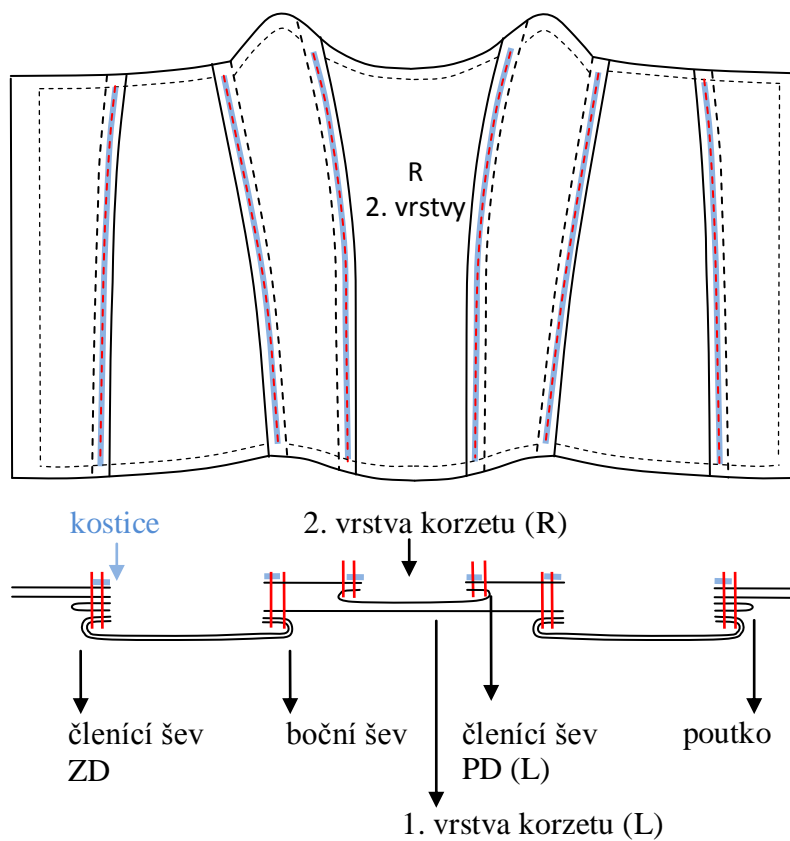
5.4 Soupis operací šatů – plynulá montáž

Vybavování

1	Připravit podprsenkový povrchový PD 1. vrstvy.
2	Připravit spodní část korzetu povrchového PD 1. vrstvy.
3	Připravit střední část korzetu povrchového ZD 1. vrstvy.
4	Připravit boční část korzetu povrchového ZD 1. vrstvy.
5	Připravit střední část korzetu povrchového PD 2. vrstvy.
6	Připravit boční část korzetu povrchového PD 2. vrstvy.
7	Připravit střední část korzetu povrchového ZD 2. vrstvy.
8	Připravit boční část korzetu povrchového ZD 2. vrstvy.
9	Připravit střední část korzetu podšívkového PD 3. vrstvy.
10	Připravit boční část korzetu podšívkového PD 3. vrstvy.
11	Připravit střední část korzetu podšívkového ZD 3. vrstvy.
12	Připravit boční část korzetu podšívkového ZD 3. vrstvy.
13	Připravit vrchní část sukňového povrchového dílu 1. vrstvy.
14	Připravit střední část sukňového povrchového PD 1. vrstvy.
15	Připravit spodní část sukňového povrchového dílu 1. vrstvy.
16	Připravit spodní střední část sukňového povrchového ZD 1. vrstvy.
17	Připravit sukňovou část podšívkového dílu 2. vrstvy.
18	Připravit sedlo podšívkového dílu 3. vrstvy.
19	Připravit spodní sukňové povrchové díly 3. vrstvy.
20	Připravit sukňovou část podšívkového dílu 4. vrstvy.
21	Připravit výztuž.
22	Připravit drobnou přípravu.
Podlepit	
23	Podlepit střední část korzetu povrchového PD 2. vrstvy.
24	Podlepit boční část korzetu povrchového PD 2. vrstvy.
25	Podlepit střední část korzetu povrchového ZD 2. vrstvy.
26	Podlepit boční část korzetu povrchového ZD 2. vrstvy.

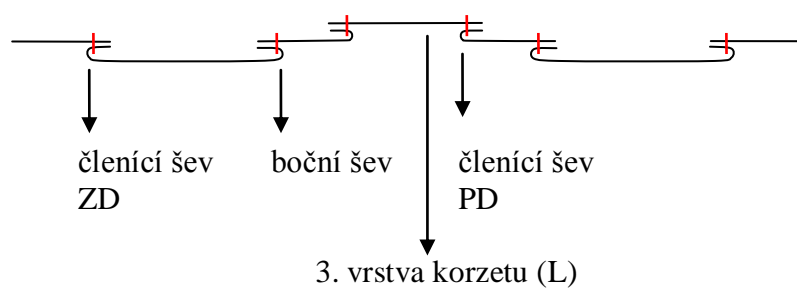
Povrchový korzetový přední díl -1. vrstva		
27	Dle značek složit záhyby na podprsenkovém dílu a zajistit je prošitím ve výstřihovém kraji.	
28	Sešít členicí kraje podprsenkového a spodního korzetového PD.	
29	Přežehlit švové záložky sešitého členicího švu do podprsenkového dílu.	
Povrchový korzetový přední díl – 2. vrstva		
30	Sešít podélné členicí kraje středního a bočního PD.	
31	Přežehlit švové záložky sešitého členicího švu PD směrem do středního PD.	
32	Našít kostice ve středu švových záložek členicích švů korzetového PD.	
33	Přiložit rubní stranu korzetu PD 1. vrstvy na lícni stranu korzetu PD 2. vrstvy a bodově je sešít v podprsenkové části.	
Podšívkový korzetový přední díl -3. vrstva		
34	Sešít podélné členicí kraje středního a bočního PD.	
35	Přežehlit sešité švové záložky podélného členicího švu PD směrem k bočnímu okraji.	

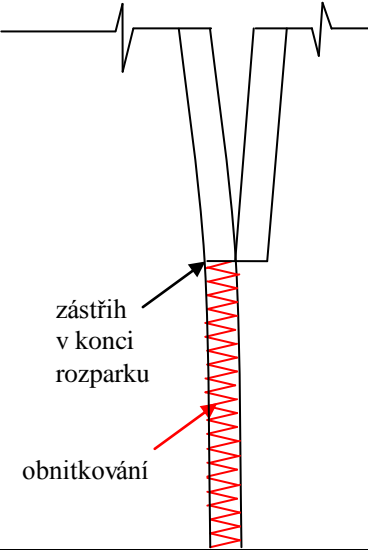
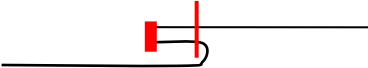
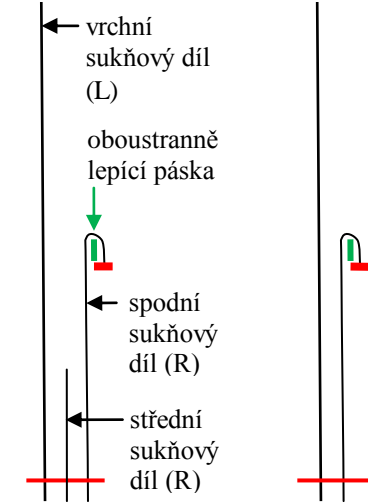
Povrchový korzetový zadní díl -1. a 2. vrstva		
36	Ustříhnout 14 provázkových poutek pro šněrování dané délky.	
37	Sešít podélné členící kraje středního a bočního ZD 1. a 2. vrstvy (položené L-L), s vložením 7 poutek složených na polovinu.	
38	Našít kostice ve středu švových záložek členících švů korzetového ZD.	
39	Přežehlit sešité švové záložky členícího švu ZD směrem k bočnímu okraji.	
Podšívkový korzetový zadní díl -3. vrstva		
40	Přišít etiketu na levý střední ZD podšívky.	
41	Sešít podélné členící kraje středního a bočního ZD, položené lícními stranami k sobě.	
42	Přežehlit sešité švové záložky členícího švu směrem k bočnímu okraji.	
Montáž povrchové horní trupové části 1. a 2. vrstvy		
43	Zkompletovat povrchové PD korzetu s povrchovými ZD 1. a 2. vrstev.	
44	Sešít boční kraje povrchové horní části trupu 1. a 2. vrstvy dohromady.	
45	Našít kostice ve středu švových záložek bočních švů.	
46	Přežehlit švové záložky bočních švů trupu směrem do ZD.	

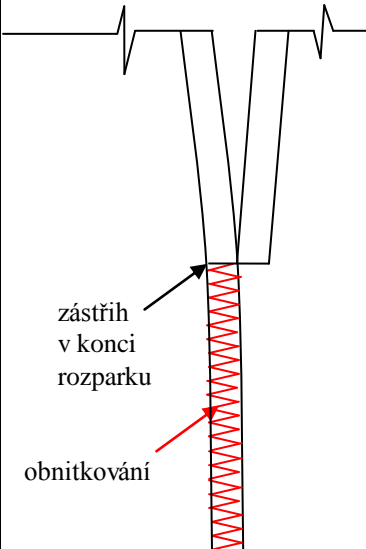
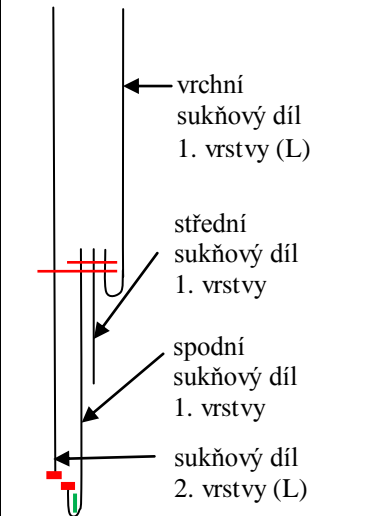
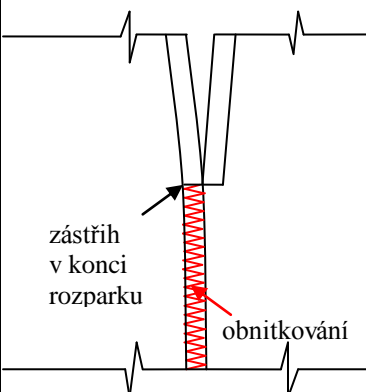

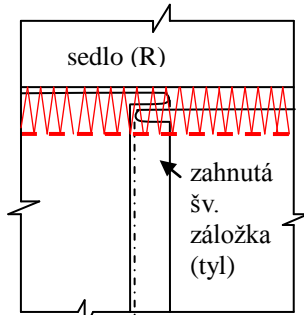
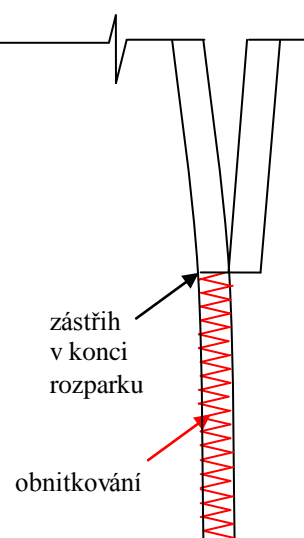
Montáž podšívkové horní trupové části 3. vrstvy

47	Zkompletovat podšívkové PD korzetu s podšívkovými ZD.
48	Sešít boční kraje podšívkové horní části trupu.
49	Přežehlit švové záložky bočních švů horní části trupu směrem do ZD.

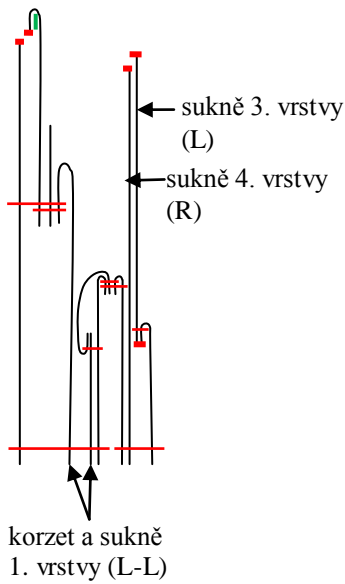
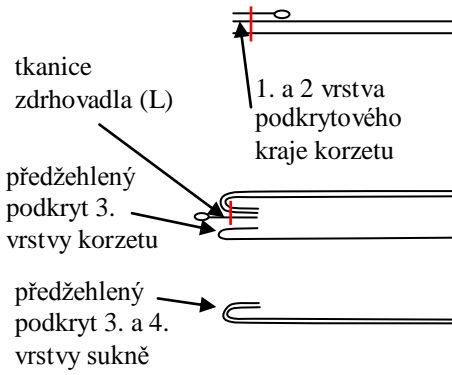

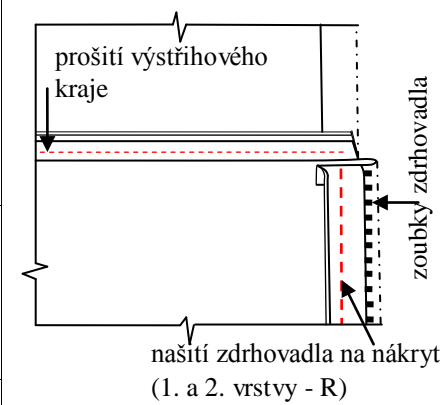
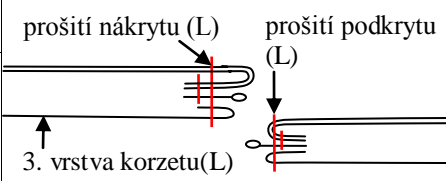
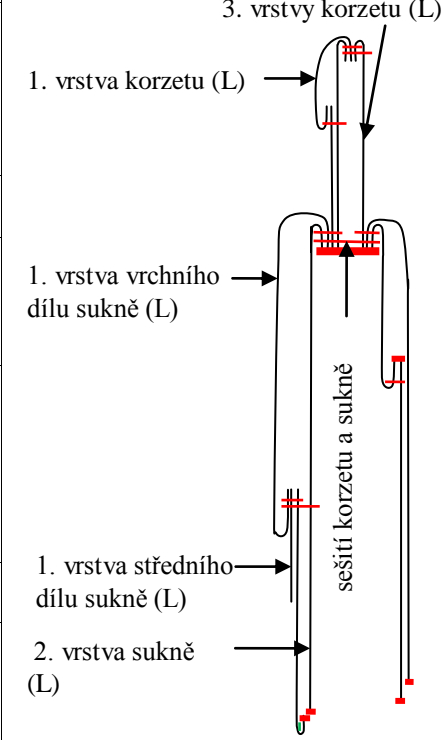
Montáž povrchové dolní trupové části 1. vrstvy		
50	Doměřit délku zadního středového rozparku. Sešít zadní středové kraje povrchové vrchní sukně s nedošitím dle naznačení.	
51	Zapravit zadní středové okraje obnitkováním k doměřené značce délky rozparku.	
52	Zastříhnout levou švovou záložku v místě značky konce rozparku.	
53	Přežehlit švové záložky zadního středového švu vrchní sukně směrem do pravého boku.	
54	Rozžehlit švové záložky rozparku zadního středového švu.	
55	Sešít členicí kraje spodního sukňového dílu.	
56	Začistit obnitkováním členicí okraje spodního sukňového dílu.	
57	Přežehlit švové záložky členicího švu spodního dílu směrem do boku.	
58	Sešít členicí kraje vrchního a spodního sukňového dílu 1. vrstvy s vložením středního dílu do přední části dílu dle naznačení.	
59	Začistit obnitkováním dolní okraje spodního sukňového dílu.	
60	Předžehlit dolní koncovou záložku spodního sukňového dílu.	
61	Spojit dolní koncovou záložku spodního sukňového dílu oboustranně lepící páskou.	

Montáž podšívkové dolní trupové části 2. vrstvy		
62	Doměřit délku zadního středového rozparku. Sešít zadní středové kraje povrchové vrchní sukně s nedošitím dle naznačení.	
63	Zapravit zadní středové okraje obnitkováním k doměřené značce délky rozparku.	
64	Zastříhnout levou švovou záložku zadního středového švu v místě značky konce rozparku.	
65	Přežehlít švové záložky zadního středového švu dolní části trupu sukně směrem do pravého boku.	
66	Rozžehlít švové záložky rozparku zadního středového švu.	
67	Začistit obnitkováním dolní okraj sukňového dílu.	
68	Našít sukni 1. vrstvy v místě horizontálního členění na lící stranu sukně 2. vrstvy.	
69	Přežehlít švové záložky členicího švu 1. vrstvy do pasového okraje s vytvořením podkasání z vrchní sukně.	
70	Sešít bodově 1 a 2 vrstvu sukně do místa členicího švu s našasením 1. vrstvy sukně.	
Montáž dolní trupové části 3. vrstvy		
71	Doměřit délku zadního středového rozparku sedla. Sešít zadní středové kraje sedla dolní části trupu s nedošitím dle naznačení.	
72	Zapravit zadní středové okraje obnitkováním k doměřené značce délky rozparku.	
73	Zastříhnout levou švovou záložku zadního středového švu v místě značky konce rozparku.	

74	Přežehlit švové záložky zadního středového švu sedla směrem do pravého boku.	
75	Rozžehlit švové záložky rozparku zadního středového švu.	
76	Sešít členicí kraje podšívkového sedla a tylové sukně se zahnutím švových záložek sukně v předním, zadním a bočním kraji.	
77	Zapравit obnitkováním členicí kraje sukně.	
78	Přežehlit švové záložky členicího švu směrem do pasového okraje.	
Montáž podšívkové dolní trupové části 4. vrstvy		
79	Doměřit délku zadního středového rozparku. Sešít zadní středové kraje povrchové vrchní sukně s nedošítím dle naznačení.	
80	Zapравit zadní středové okraje obnitkováním k doměřené značce délky rozparku.	
81	Zastříhnout levou švovou záložku zadního středového švu v místě značky konce rozparku.	
82	Přežehlit švové záložky zadního středového švu dolní části trupu sukně směrem do pravého boku.	
83	Rozžehlit švové záložky rozparku zadního středového švu.	
84	Začistit obnitkováním dolní okraj dolní části trupu sukně.	

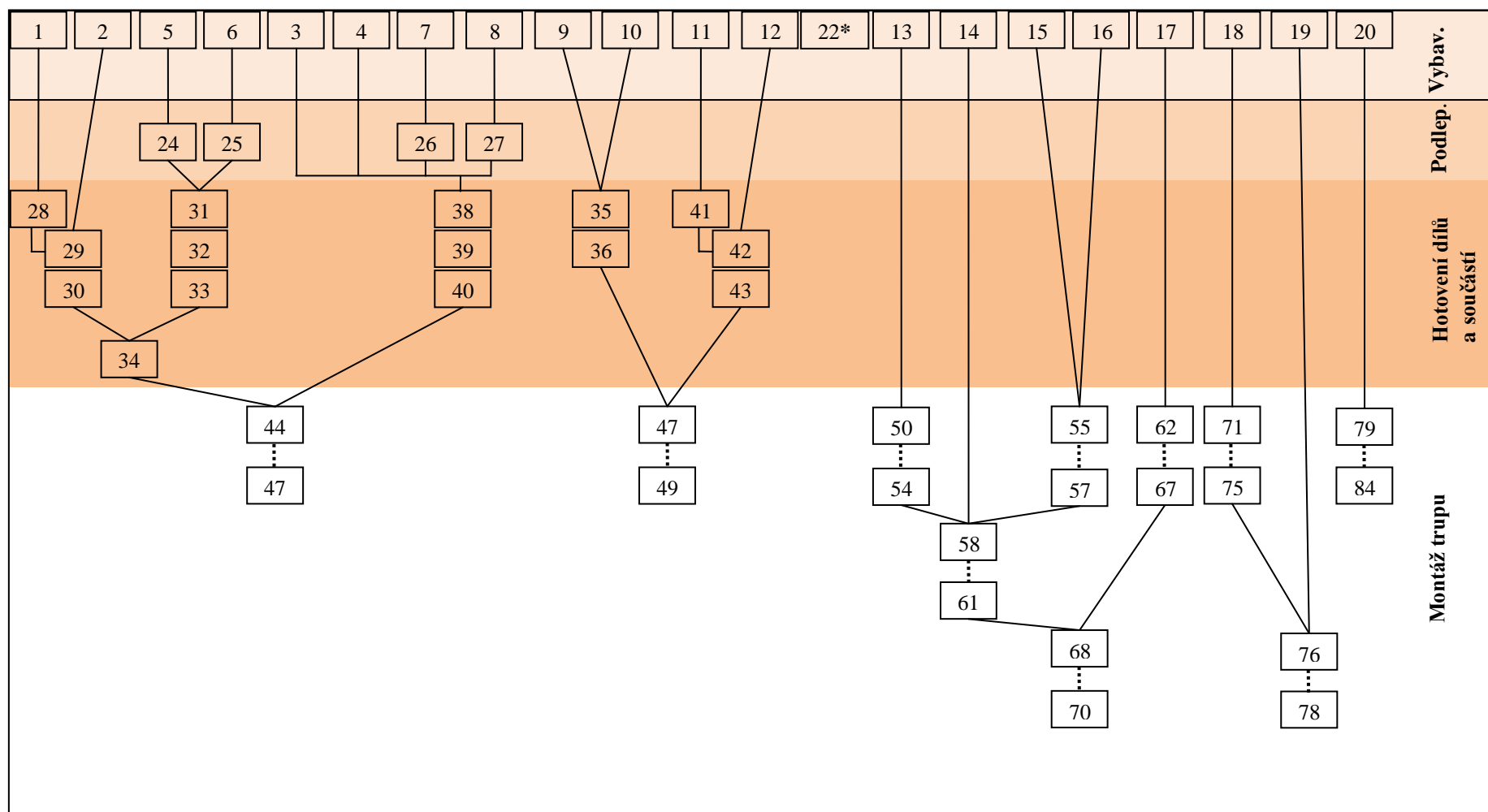
Montáž korzetu	
85	Zkompletovat horní části trupu všech tří vrstev.
86	Ustříhnout 2 provázková zavěšovací poutka.
87	Sešpendlit lící strany výstřihové kraje 1. a 2. vrstvy korzetu s lící stranou 3. vrstvy se zahnutím levého zadního středového kraje 3. vrstvy do rubu se současným vložením složených zavěšovacích poutek na polovinu v místě bočních švů mezi 2. a 3. vrstvou korzetu.
88	Předšit výstřihové kraje korzetu na stroji s ořezem. Provést kontrolu předšití.
89	Vyjmout špendlíky a několikrát nastříhnout švové záložky výstřihového kraje v místě oblosti. Zastříhnout švovou záložku 1. a 2. vrstvy v místě zahnutého výstřihového kraje.
90	Přežehlit švové záložky předšitých výstřihových krajů do 3. vrstvy korzetu.
91	Prošit výstřihový kraj v šíři 2 mm se zachycením poutek k nástřihu. Šít po 3. vrstvě korzetu.

92	Vymnout předšitý výstřihový kraj s vytvoření výpustky z 1. a 2. vrstvy korzetu.	
Montáž korzetu a sukňe		
93	Připravit korzet.	
94	Zkompletovat sukňové díly všech čtyř vrstev.	
95	Sešít členicí kraje sukňe 1. a 2. vrstvy s korzetem 1 a 2. vrstvy.	 <p>sukně 3. vrstvy (L) sukně 4. vrstvy (R)</p> <p>korzet a sukně 1. vrstvy (L-L)</p>
96	Přežehlit sešité švové záložky členicího švu směrem do sukňe.	
97	Sešít členicí kraje sukňe 3. a 4. vrstvy s korzetem 3. vrstvy.	
98	Obrátit sukni 3. a 4. vrstvy do lící strany.	
99	Přežehlit sešité švové záložky členicího švu směrem do sukňe.	
100	Vložit sukni 3. a 4. vrstvy do rubní strany sukňe 2. vrstvy.	
101	Našít zdrhovadlo na podkrytový rozparkový kraj 1. a 2. vrstvy.	 <p>tkanice zdrhovadla (L)</p> <p>1. a 2. vrstva podkrytového kraje korzetu</p> <p>předžehlený podkryt 3. vrstvy korzetu</p> <p>předžehlený podkryt 3. a 4. vrstvy sukňe</p>
102	Přežehlit švové záložky podkrytu směrem do bočního švu.	
103	Předžehlit podšívkové podkrytové rozparkové kraje 3. vrstvy u korzetové části a 3.-4. vrstvy u sukňové části do R.	

104	Zahnout výstřihový kraj nákytu 1. a 2. vrstvy korzetu od zástřihu do rubní strany, předžehlit nákytový rozparkový kraj.	
105	Urovnat podkrytové rozparkové kraje všech vrstev k sobě a prošit podkryt v šíři 2 mm.	
106	Našít zdrhovadlo na nákytový rozparkový kraj 1. a 2. vrstvy.	
107	Předžehlit podšívkové nákytové rozparkové kraje 3. vrstvy u korzetové části a 3.-4. vrstvy u sukňové části. do R	
108	Urovnat nákytové rozparkové kraje všech vrstev k sobě a naznačit tvar prošití nákytu.	
109	Prošit nákytový kraj v šíři 12 mm.	
110	Sešít ručním stehem výstřihové kraje 1. a 2 vrstvy nákytu.	
111	Urovnat pasové členicí švy obou vrstev na sebe a sešít je s nedošítem 40 mm od zadního středového kraje z každé strany.	
112	Obnitkovat pasové členicí švy.	
113	Přežehlit sešité švové záložky členicího švu směrem do sukně.	
114	Ustříhnout šňůru pro šněrování dané délky.	
115	Zatavit okraje šňůry pro šněrování.	

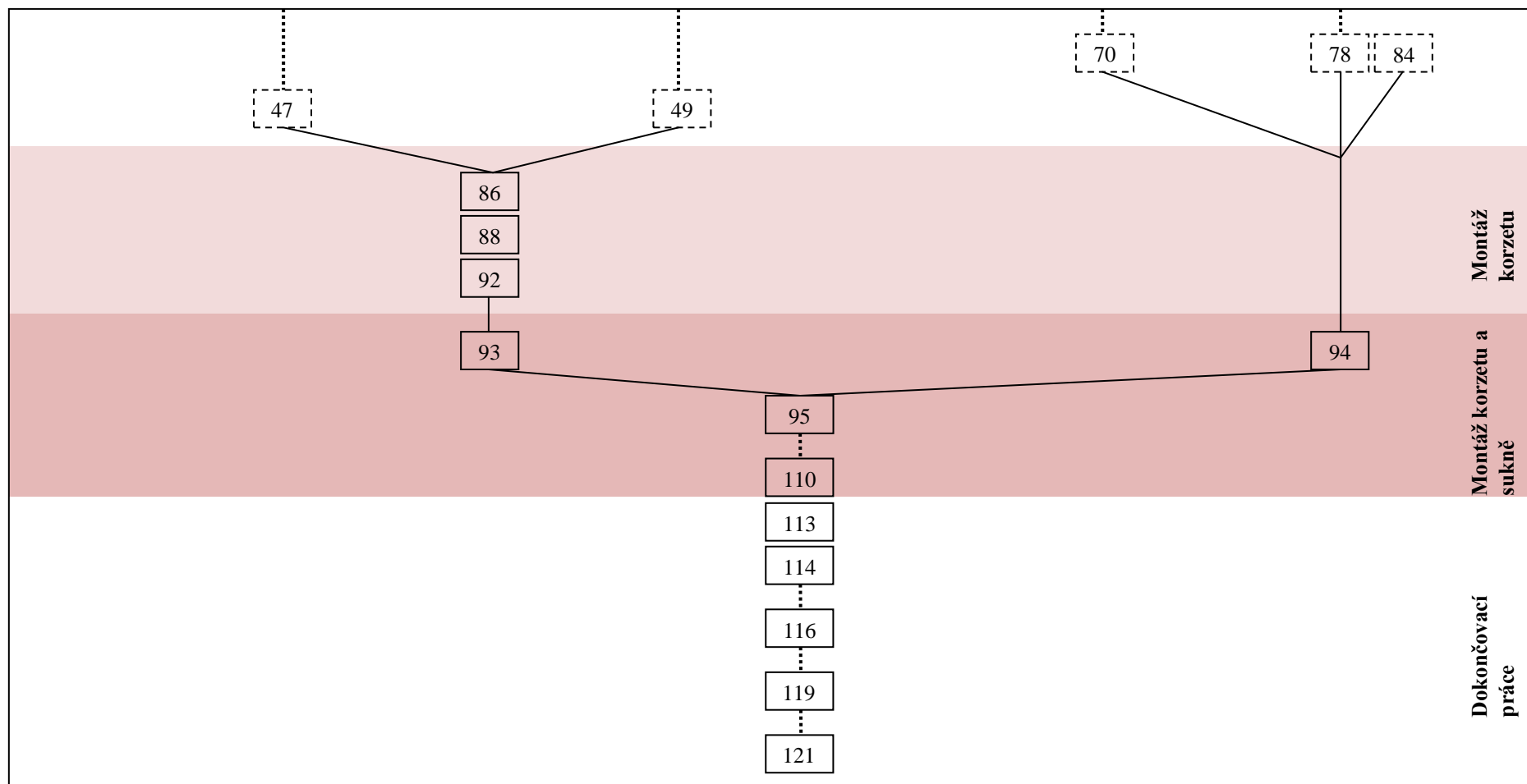
Dokončovací práce	
116	Vyžehlit šaty <ul style="list-style-type: none"> a) přední a zadní díl korzetové části b) výstřihový kraj, boční švy c) sukni šatů 1. vrstvy, podšívkovou trupovou část (na polštáři elektrickou žehličkou)
117	Nalepit květinovou krajkovanou aplikaci na spodní korzetovou část PD.
118	Naznačit umístění oka na podkrytový rozparkový kraj zadního dílu korzetu 3. vrstvy.
119	Přišít oko dle označení.
120	Naznačit umístění háčku na nákrýtový rozparkový kraj zadního dílu korzetu 3. vrstvy.
121	Přišít háček dle označení.
122	Navléknout šňůru do šněrování šatů a zavázat ji.
123	Provést technickou kontrolu šatů a pověsit je na ramínko.
124	Adjustace.

5.5 Diagram montáže svatebních šatů

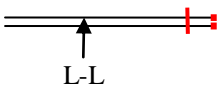

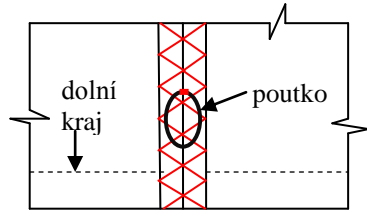
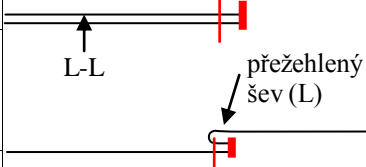

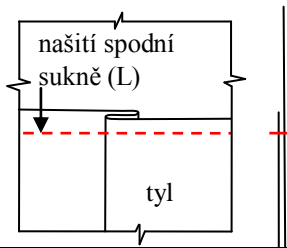
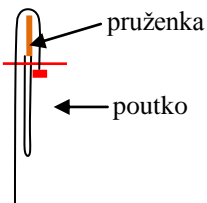
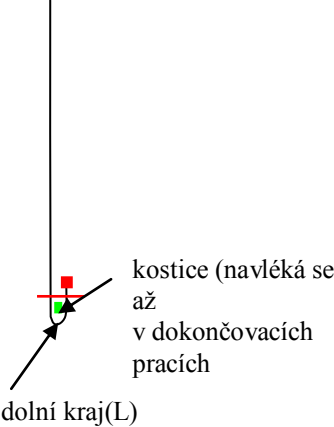
Graf 1 Diagram montáže svatebních šatů – 1. část

* Drobná příprava je velice obsáhlá, a proto k ní pro přehlednost nejsou přiděleny operace v diagramu montáže

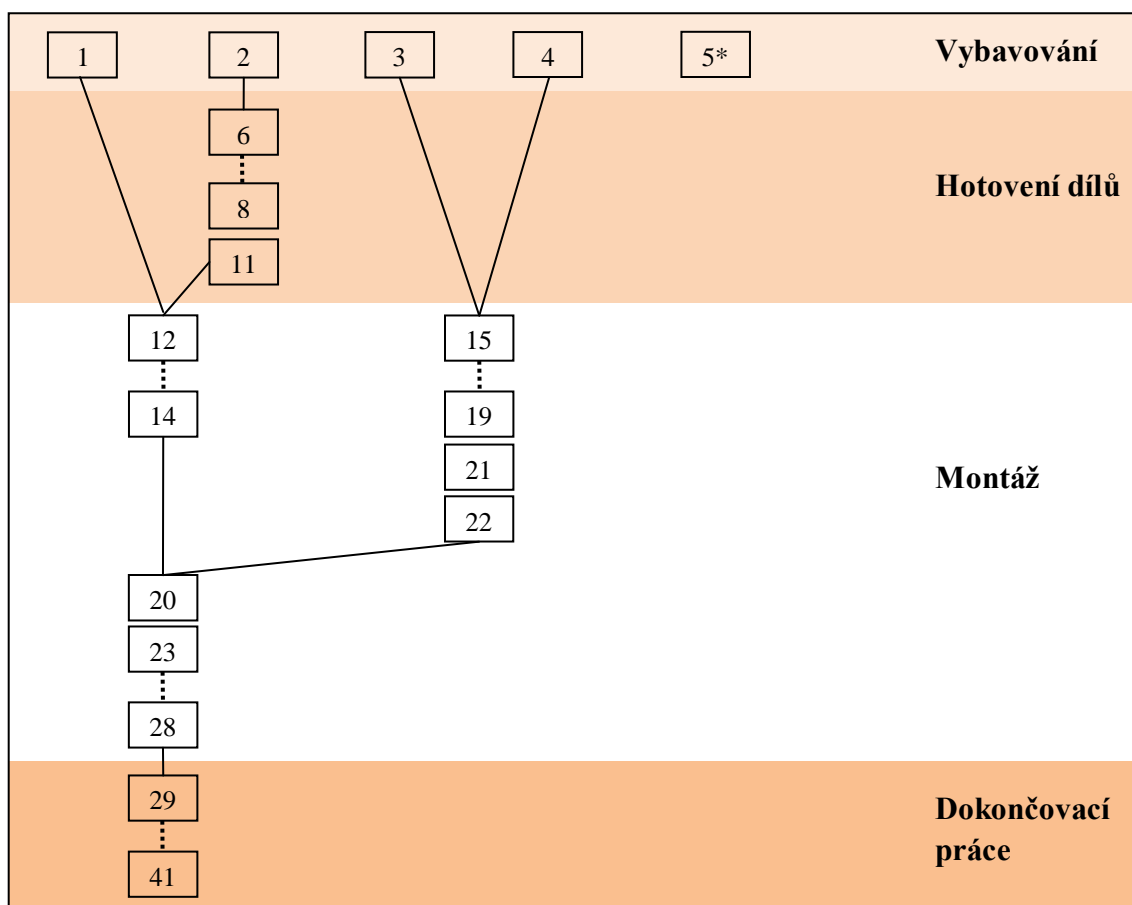
Graf 2 Diagram montáže svatebních šatů – 2. část

5.6 Soupis operací spodničky – plynulá montáž		
Vybavování		
1	Připravit vrchní podšívkové PD spodničky.	
2	Připravit vrchní podšívkové ZD spodničky.	
3	Připravit levý spodní povrchový díl spodničky (tyl).	
4	Připravit pravý spodní povrchový díl spodničky (tyl).	
5	Připravit drobnou přípravu.	
Obnitkování okrajů		
6	Obnitkovat zadní středové okraje vrchní podšívkové sukně.	
Spodnička zadního dílu		
7	Doměřit délku zadního středového rozparku vrchní sukně. Sešít zadní středové kraje sukňového ZD s nedošitím (pro dotykový rozparek).	
8	Rozžehlit sešité švové záložky zadního středového švu sukňového ZD vrchní sukně.	
9	Sešít kraje pruženky přeplátovaným švem.	
10	Ustříhnout délku 1 tkaného zavěšovacího poutka.	
11	Našít poutko rub na zadního středového švu, 40 mm od dolního kraje klikatým stehem.	
Montáž spodničky		
12	Sešít boční kraje podšívkové svrchní podničky.	
13	Zapravit boční okraje spodničky obnitkováním.	
14	Přežehlit švové záložky bočního švu spodničky směrem do ZD.	
15	Sešít přední středové kraje levého a pravého dílu spodní sukně.	

16	Zapřavit obnitkováním přední středové okraje spodní sukně.	
17	Přežehlit švové záložky předního středového švu sukně směrem do pravého boku.	
18	Sešít zadní středové kraje spodní sukně.	
19	Zapřavit obnitkováním zadní středový šev spodní sukně.	
20	Zapřavit obnitkováním pasový okraj vrchní spodničky.	
21	Přežehlit švové záložky zadního středového švu spodní sukně směrem do pravého boku.	
22	Našít spodní sukni na vrchní (R-L) přeplátovaným švem s vyskládáním levosměrných záhybů na PD a ZD ze spodního sukňového dílu (tylu).	
23	Ustříhnout délku 2 tkaných zavěšovacích poutek.	
24	Zapřavit pasový okraj jednoduchým obrubovacím švem s vložením pruženky a složených zavěšovacích poutek na polovinu v místě bočních švů do obruby.	
25	Naznačit, popřípadě sestříhnout dolní okraj podšívkového spodničky.	
26	Zapřavit obnitkováním dolní koncovou záložku podšívkové spodničky.	
27	Předžehlit dolní kraj podšívkové spodničky dle šablony.	
28	Prošít dolní kraj podšívkové sukně s nedošitím 20 mm od zadního středového švu.	

Dokončovací práce	
29	Naznačit umístění našítí poutka na pravou rubní stranu zadního středového švu pasového kraje.
30	Ustříhnout délku 1 provázkového poutka.
31	Našít poutko dle naznačení klikatým stehem.
32	Obrátit hotovou spodničku na lící stranu.
33	<p>Konečné žehlení</p> <ul style="list-style-type: none"> a) vyžehlit přední díl a pasový kraj spodničky b) vyžehlit zadní díl a dolní koncovou záložku c) odžehlit závady a otisky švů
34	Naznačit umístění 2 knoflíků na levý zadní středový šev pasového kraje.
35	Přišít knoflíky na zadní středový šev dle naznačení.
36	Zapnout spodničku.
37	Provléknout kostici nedošíťým otvorem dolního kraje a zajistit ji koncovkou na kostice.
38	Dočistit spodničku a ustříhnout konce nití.
39	Provést technickou kontrolu spodničku.
40	Zavěsit spodničku na ramínko.
41	Adjustace.

5.7 Diagram montáže spodničky

Graf 3 Diagram montáže spodničky

* Drobná příprava je velmi obsáhlá, a proto k ní pro přehlednost nejsou přiděleny operace v diagramu montáže

Závěr

Úkolem této práce bylo popsat slavnostní oděvy s bližším zaměřením na svatební módu. Slavnostní oděvy se nosí na společenské události jako je svatba, divadlo, plesy atd. Na nejslavnostnější příležitosti muži přicházejí ve smokingu. Ve fraku se objevují výhradě na večerních příležitostech. Na všechny slavnostní příležitosti se hodí žaket nebo tmavý společenský oblek s kravatou.

Ženy si oblékají na odpolední toaletu kostým nebo jednoduché šaty a na malou večerní jednoduché krátké šaty, s krátkými rukávy a menším výstřihem. Pro velkou večerní toaletu jsou vhodné dlouhé šaty bez rukávů a i s hlubším výstřihem.

Svatební šaty mají dnes různá střihová řešení. Pro klasické je to typický přiléhavý vypasovaný živůtek s rozšířenou nabíranou sukňovou částí a mnoha spodničkami. Živůtek bývá často vyztužený vlizelínem a kosticemi z různého materiálu pro lepší vytvarování horní části trupu. Pod sukňovou část se nosí často spodnička, vyztužená v dolním kraji obručí nebo kosticemi pro stabilitu a dosažení požadovaného tvaru sukně. Nejčastěji se uplatňuje zapínání na zdrhovadlo v kombinaci se šněrováním. Nevěsta si tak snadno obleče šaty bez toho, aby si poničila účes a ušpinila šaty od líčení. Svatební oděv se šije z kvalitních materiálů a klade se velký důraz na jejich kvalitu vypracování. Nelepují nebo našívají se na něj různé druhy ozdob jako krajky, mašle, stuhy, flitry a další aplikace. Jako doplňky mohou sloužit ženám bolerka, peleríny, rukavičky, závoje různých délek, klobouky, podvazky atd.

O historii svatební módy toho nebylo zdaleka tak publikováno jako dnes o nastávajících módních trendech. Proto nebylo snadné dohledat, který oděv se nosil v daném období právě na svatbu. Lze ale říci, že se na tuto slavnost svatebčané oblékali do svého nejlepšího oděvu, který byl v tu dobu typický a moderní. Záleželo na finančních prostředcích, z jakého kvalitního materiálu byly šaty ušité, jakou měly délku a počet ozdob.

V roce 2010 diktují módní návrháři přiléhavé krátké šaty ke kolenům nebo ještě kratší, které přivítají ženy usedlejšího stylu. I přesto se ale ženy nechtějí vzdát bohatých nabíraných šatů v „princeznovském“ stylu. Trendy už není jenom bílý odstín materiálu, ale i s nádechem do světle žluté, fialové, modré nebo zelené.

Pro praktickou část si autorka vybrala svatební šaty z Libereckého salónu Inform, podle kterých vypracovala podrobnou dokumentaci jejich hotovení. Ta obsahuje technický nákres, popis, soupis operací a digram montáže.

Seznam použité literatury

- [1] URL: <<http://www.dianthe.cz/spolecenska-etiketa>> [online] [cit. 25.4.2010].
- [2] URL: <http://www.studiochic.cz/zobraz.php?druh_satu=panske> [online] [cit. 25.4.2010].
- [3] URL: <<http://www.saty-svatebni-spolecenske.net/od-kroje-az-ke-svatebnimu-satu.html>> [online] [cit. 1.2.2010].
- [4] URL: <http://www.zenax.cz/svatebni_pruvodce_svatebni_saty_5517.htm> [online] [cit. 1.5.2010].
- [5] URL: <http://www.kod.tul.cz/predmety/TEC/TEC_materialy.html> [online] [cit. 18.4.2010].
- [6] HAMŽÍK.P. - GALUSEK.D. Oděvní názvosloví, 1. vyd. Praha: SNLT, 1986. ISBN 80-7083-664-4.
- [7] URL: <<http://black-dahlia.blog.cz/1004/kostice-a-korzetove-haky>> [online] [cit. 2.5.2010].
- [8] URL: <<http://riwaa-nerona.com/kostice-a-korzetove-haky/>> [online] [cit. 2.5.2010].
- [9] URL: <http://www.korzety.com/?page_id=79> [online] [cit. 2.5.2010].
- [10] URL: <<http://www.stoklasa.cz>> [online] [cit. 18.4.2010].
- [11] URL: <<http://www.e-elegance.cz/12-spodnicky>> [online] [cit. 3.5.2010].
- [12] URL: <http://www.boosterevent.cz/pripravy_05.php> [online] [cit. 1.5.2010].
- [13] URL: <<http://www.svatebnisaty.net/svatebni-saty/svatebni-saty.php>> [online] [cit. 1.5.2010].
- [14] URL: <<http://tn.nova.cz/magazin/zena/krasa-a-moda/svatebni-saty-s-nejdelsi-vleckou-na-svete.html>> [online] [cit. 1.5.2010].
- [15] SLUKOVÁ, Andrea. Svatba: Průvodce pro začátečníky i pokročilé. Praha 7. 2001. 1. vydání. 108 s. ISBN 80-247-9064-5.
- [16] TVOJE SVATBA: Nejkrásnější svatební šaty 2009. č.1. Brno: Omeganet s.r.o., 2009. dvouměsíčník. ISSN 1803-7208 [citováno 1.2.2010].
- [17] URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Frak#Smoking.2Cfrak_a_.C5.BEaket> [online] [cit. 18.4.2010].

- [18] URL: <<http://www.ceremoni.cz/panske-svatebni-obleky.html>> [online] [cit. 18.4.2010].
- [19] URL: <<http://www.svatba.cz/magazin/obleceni-a-doplanky-9/jak-vybrat-svatebni-oblek-pro-zenicha-9/>> [online] [cit. 18.4.2010].
- [20] URL: <<http://www.svatebni-saty-evanie-plesove-spolecenske.cz/katalog/panske-obleky/foto356.jpg>> [online] [cit. 18.4.2010].
- [21] URL: <<http://www.salonsofia.cz/i/rady-22/frak,-zaket-ci-smoking---jaky-pansky-oblek-pro-zenicha-154>> [online] [cit. 18.4.2010].
- [22] URL: <<http://www.besttailor.com.au/formalhire.htm>> [online] [cit. 9.5.2010].
- [23] URL: <<http://www.svatbysluzby.cz/index.php?page=12>> [online] [cit. 1.2.2010].
- [24] LEVENTONOVÁ, Mellisa, FANDRICHOVÁ, Michaelle. Ilustrovaná encyklopedie odívání: Od tógy po krinolínu. První vydání. Perfekt. Bratislava. 2009. ISBN 978-80-8046-430-1.
- [25] URL: <https://skripta.ft.tul.cz/databaze/list_pre.cgi?predmet=69&skripta=108&pro=>> [online] [cit. 1.2.2010].
- [26] URL: <<http://www.hatpatterns.com/131a.html>> [online] [cit. 10.2.2010].
- [27] KYBALOVÁ, Ludmila. Renesance. 1. Vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. 1996. ISBN 978-80-7106-143-4.
- [28] URL: <http://www.krea.wz.cz/1_muzy/5_texty/images/spanelsko_1560_arciknize_rudolf.jpg> [online] [cit. 10.2.2010].
- [29] KYBALOVÁ, Ludmila. Barok a rokoko. Nakladatelství Lidové sady. 1997. 235 s. ISBN 80-7106-144-1.
- [30] URL: <http://missymesalina.ic.cz/saty_krasne_svathistorie.html> [online] [cit. 1.2.2010].
- [31] URL: <<http://www.ladys.cz/index.php/svatebniclanky/50historiesvatebnichsatu>> [online] [cit. 22.3.2010].
- [32] NOVÁKOVÁ, L., BERÁNKOVÁ, H. "Květiny bílé po cestě...": Svatební oděv a svatební fotografie (1880-1970). Brno. 2005. 36 s. ISBN 80-7028-248-7.
- [33] URL: <http://ona.idnes.cz/vdavate-se-zkuste-hit-empirove-nebo-anticke-saty-f6m-/ona_moda.asp?c=A090223_135956_ona_moda_jup> [online] [cit. 4.5.2010].
- [34] URL: <http://www.actionshow.cz/index.php?str=sv_saty> [online] [cit. 4.5.2010].

- [35] URL: <http://www.topzena.cz/clanek-1719-svatebni_saty_pro_novou_sezonu.htm> [online] [cit. 4.5.2010].
- [36] URL: <<http://moda.dama.cz/clanek.php?d=12351>>[online] [cit. 15.5.2010].
- [37] URL: <<http://www.svatba.cz/magazin/obleceni-a-doplňky-9/svatebni-barvy-pro-rok-2010-190/>> [online] [cit. 15.5.2010].
- [38] URL: <<http://zena-in.cz/clanek/romanticke-svatebni-saty-vedou-proc-asi/kategorie/moda>> [online] [cit. 4.5.2010].
- [39] Osobní návštěva salónu Inform v Liberci 5.2.2010.
- [40] URL: <<http://zena-in.cz/clanek/svatebni-saty-pro-psa-proc-ne/kategorie/krasa>> [online] [cit. 1.2.2010].
- [41] URL: <http://www.lillys.sk/sub/lillys.sk/images/shop-active-images/A_12_wedd_dress.jpg> [online] [cit. 1.2.2010].
- [42] URL: <<http://www.televize.cz/images/fotografie/Televize/2006/04/18/24-6.jpg>> [online] [cit. 1.2.2010].

Seznam příloh

Příloha 1 Technologické pojmy.....	72
Příloha 2 Typy ženských postav.....	73-74
Příloha 3 Typy mužských postav.....	75
Příloha 4 Zajímavosti na svatební obřad.....	76

Příloha 1 Technologické pojmy

Technický nákres

Technický nákres graficky zobrazuje výrobek z jeho přední a zadní strany, popřípadě i z vnitřního pohledu ve stanovené velikosti. Čelní pohled se zakresluje v měřítku 1:10, zadní 1:20 a důležité detaily 1:5. Podrobnější nákres může obsahovat i kóty s údaji. [5]

Technický popis

Technický popis pojednává o tvaru, charakteru a zpracování výrobku z jeho vnější a vnitřní strany. Vždy se umísťuje pod technický nákres.[5]

Soupis operací

Soupis operací patří do předvýrobní fáze technické přípravy výroby. Podkladem pro operace je technický nákres, popis a referenční vzorek. Jedná se o seznam operací v technologicky navazujícím pořadí, členěný do více úseků. Výsledkem musí být vždy výrobek. [5]

Diagram montáže

Graficky znázorňuje jednotlivé operace v přesném pořadí, jak jdou za sebou a jejich vzájemné vazby.

Příloha 2 Typy ženských postav

Podle toho, jaké mají ženy proporce postavy, by měly volit odpovídající střih a styl šatů. Zvýraznit přednosti a naopak schovat nedostatky těla.

Plnoštíhlá postava

U tohoto typu postavy se doporučuje mít střih s princesovým členěním s větším dekoltem. Dobrou volbou bývají korzety. Špagetová ramínka zvýrazňují silnější ramena a paže. Přijatelnější variantou by byly rukávy nebo šál přehozený přes paže. U sukňové části se doporučuje mít tvar áčka místo řasené, mohutné sukně, která by dodávala spíše jen na objemnosti. Všeobecně je známo, že vertikální členění a tmavší barvy opticky zužují postavu, ale velmi přiléhavé šaty z leklé látky a velkými vzory spíše zvýrazňují kypřejší tvary. Pěkná kombinace je například tmavší barva u živůtku a světlejší u sukně. [16]

Větší obvod hrudníku než obvod sedu

V tomto případě se špatně shánějí šaty s těmito proporcemi. Udělají Vám pěknou křivku boků a hýždí, ale v horní části živůtku je nezapnete. Proto je vhodnější si pořídit vyztužený korzet na šněrování s kosticemi a výstřihem do tvaru srdce. Aby postava byla souměrná, je dobré ji doplnit bohatou, řasenou sukní. Postava pak dostane tvar přesýpacích hodin. [16]

Vysoká štíhlá postava

Ženy s touto postavou si mohou dovolit takřka cokoliv. Kombinovat složité netypické asymetrické střihy a různé barvy. [16]

Chlapecká postava

Tato postava je typická menším obvodem hrudníku, nevýrazným pasem a rovnými boky. Zdobením se odvede pozornost od malého poprsí. Pokud byste ho ale chtěla žena opticky zvětšit, je vhodné živůtek nařasit, či lehce vycpat. Vyhněte se korzetu s velkým a rovným výstřihem. Aby postava nebyla rovná, měla by být sukňová část široká hladká či bohatě nabíraná. [16]

Těhotná nevěsta

Je žádoucí se vyhnout úzkým upnutým střihům, které obepínají vystouplé břicho. Pěkně padnoucí je střih s větším výstřihem, pod prsy přestřižený a směrem k zemi rozšířený. Těhotné ženy by měly průběžně kontrolovat, zda se do šatů stále ještě vejdou. [16]

Příloha 3 Typy mužských postav

Vysoký a štíhlý muž

Tento typ muže by si mohl vybrat takřka jakýkoliv oblek. Nejlépe jeho postavu podtrhnout moderní jednořadové nebo dvouřadové obleky ve světlém odstínu. Štíhlost pasu vynikne s použitím lesklých pásů či šerpy. [20]

Urostlý muž vyšší postavy

Volba tohoto typu muže by měla skončit u jednoduchého tmavého hladkého obleku s jednořadovým zapínáním. Pokud má větší obvod pasu, může ho zamaskovat vestou. Nedoporučuje se šerpa ani výrazný pás. [20]

Štíhlá postava menšího vzrůstu

Nejlepší variantou je sako s vycpávkami na ramenu a jednořadovým zapínáním na dva až tři knoflíky. Silné stehna opticky zeštíhlí puky na kalhotách a dojem vyšší postavy zajistí lampasy. Ideální je v tomto případě zvolit frak nebo smoking. [20]

Silnější menší postava

Vhodné je tmavé jednořadové sako na dva nebo tři knoflíky doplněné vestou. Neměl by volit příliš doplňků v oblasti pasu. [20]

Příloha 4 Zajímavosti na svatební obřad

Místo svatební kytice si může vzít nevěsta svého psího mazlíčka. Lze jej obléci například do fraku, nebo družičkovských šatiček. Jako doplňky se používají kloboučky, mašličky a perličky. Inspirovat se lze například na obrázku 55 a 56. Cena šatiček se pohybuje okolo 53 €. [40]

Obrázek 55 Pes jako družička v bílých šatech [41]

Obrázek 56 Psí družička [42]